

شكل تقريبي لمخارج الحروف

بوكتابني مرحوم محمد شرف كاشغري نك تفقه سي ايله
 باستوريلدي (٨٠٠٠٠) تسخة رحمه الله واسكنه فسيح جناته آمين

تجوید ترکیب

وعقائد ضرورية وعبادات اسلامية
داملا عبد القادر بن عبد الوارث الكاشغري

أشريدور

ايكنجي باستوروشيلي

١٩٨٥م

وقف الله تعالى

يوزع مجاناً

بوكتابني في سبيل الله ترا تيلا دور ستيلمايد ووقف دور

تجوید ترکیبی

وعقائد ضرورية وعبادات اسلامية
داملا عبد القادر بن عبد الوارث الكاشغري

أشريدور

ايكنجي باستوروشيبي

١٩٨٥م

وقف لله تعالى

يوزع مجاناً

بوكتابي في سبيل الله ترا تيلا دور ستيلمايد ورووقف دور

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

- والاخذ بالتجوید حتم لازم من لم یصح القرآن آثم
(س) تجوید نیمہ دور
(ج) گوزل اینک و بیخی سوز لامک دور
(س) حروف ہجا نچہ دور
(ج) ۲۹ دور
(س) بو ۲۹ حرف نینک مخرجی نچہ دور
(ج) ۱۷ دور
(س) حرف نینک مخرجی نچوک یلینور
(ج) هر حرف نینک او لیگه زبر لیک همزه فی کلتوروب
سوز لامک ابله یلینور
(س) بو ۱۷ مخرج قیسی لار دور
(ج) ۱ نچی مخرج حروف مد یعنی واو، یا، الف نینک مخرجیدور
بو ۳ حرف نینک مخرجی آغیز نینک او تراسیده کی هو ادور
۲ نچی مخرج همزه یله ها نینک مخرجیدور بو ۲ حرف نینک
مخرجی حلق نینک نهایتیدور
۳ نچی مخرج عین یله حا نینک مخرجیدور بو ۲ حرف نینک مخرجی
حلق نینک او تراسیدور
۴ نچی مخرج غین یله خا نینک مخرجیدور بو ۲ حرف نینک مخرجی
حلق نینک یرسی دور بو ۶ حرف فی حروف الحلق دیلور

۵نجى مخرج قاف نينك مخرجيدور قاف نيل نينك نهايتى نينك اوسنى
ايله يوقارى تامغاق دن چقار

۶نجى مخرج كاف نينك مخرجيدور كاف قاف نينك مخرجيدور
بر آز توبن دن چقار

۷نجى مخرج جيم شين يا نينك مخرجيدور بو ۳حرف نينك مخرجى
نيل نينك او تراسى ييله توفه طرفدور بو مخرجدن اول
جيم سونكره شين سونكره يا چقار

۸نجى مخرج ضاد نينك مخرجيدور نيل نينك ياني چپ طرفده كى
يا اونك طرفده كى آزوق تيش لار گه يقين اولسه آندن
ضاد چقار

۹نجى مخرج لام نينك مخرجيدور نيل نينك ياني آزوق تيش لار
نينك بيريسيده كى تيش لار گه يقين اولسه آندن لام چقار
۱۰نجى مخرج نون نينك مخرجيدور نيل نينك اوچى اوست
طرفده كى ايكى اوتور تيش نينك تويىگا يقين اولسه آندن
نون چقار

۱۱نجى مخرج را نينك مخرجيدور نيل نينك اوچى نينك آرقه سى
اوست طرفده كى ايكى اوتور تيش نينك تويىدن آرغنه
توفه طرفه گه يقين اولسه آندن را چقار

۱۲نجى مخرج طا دال تا نينك مخرجيدور نيل نينك اوچى توفه
طرفده كى ايكى اوتور تيش نينك يار يمي نينك توفه
طرفلار بگه يقين اولسه ترتيب ييله اول طا آندن كين
دال آندن كين تا چقار

۱۳نجى مخرج صاد سين زا نينك مخرجيدور نيل نينك نكچكه
اوچى تگيده كى ايكى اوتور تيش نينك يوقارى طرفده كى
يار يمي غه يقين اولسه ترتيب ايله اول صاد آندن كين
سين آندن كين زا چقار

۱۴ نچی مخرج ظا زال نا نینک مخرجیدور تیل اوچی اوست طرفده کی اونور تیش لار نینک اوچیغه یقین اولسه تل نینک اوچی نینک آرقه سندن اول ظا آندن کین زال آندین کین نا چقار بولار نینک ترتیبی تیل اوچی طاشقاری چقماق ایله دور

۱۵ نچی مخرج فا نینک مخرجیدور تگیده کی لب نینک ایچی توفه طرفده کی ایکی اونور تیش نینک اوچ لاریغه یقین اولسه آندن فا چقار

۱۶ نچی مخرج با میم نینک مخرجیدور ایکی لب نینک ایچلری بر بریگه قوت ایله یاپیلسه با چقار سونکره ایکی لب نینک ایچلری نینک آرزغه اوچ لاریغه یقین بر لاری بر بریگه بوشراقی یاپیلسه میم چقار

۱۷ نچی مخرج غنه و اخفا اولغان توین ونون نینک مخرجیدور خیشوم یعنی بورون نینک ایچی نینک نارسی دن اخفاء اولغان توین و اخفا اولغان نون و غنه چقار غنه بورون نینک نارسی دن چقفان آواز دیمکدور

حروف مد بیانیده

- (س) مد نیمه دور
- (ج) سوزماق دور
- (س) حروف مد نچه دور
- (ج) اوچ دور و او، یا، الف
- (س) و او قیسی وقتده حرف مد اولور
- (ج) و او ساکن اولوب آلدیده کی حرف پیچ لیک اولسه حرف مد اولور. تَوْبَوَا، قَوْلُوا گه اوخشه

- (س) یا قیسی وقتده حرف مد اولور
- (ج) یا سا کن اولوب آلدیده کی حرف زبر لیک اولسه حرف مد اولور. قیل، فیها، اللتی، جی، گه اوخسه
- (س) الف قیسی وقتده حرف مد اولور
- (ج) الف همیشه سا کن اولغان اوچون دایم حرف مد اولور. قال، وما، ولا، علی گه اوخسه
- (س) سبب مد نجه دور
- (ج) ایکی دور بری همزه ۳ نچی سکون دور. همزه زیر یا زیر یا پیچ لیک اولغان الف. سکون حرفنی جزم ایله او قوتو دورغان علامت دور ائکیر گه اوخسه
- (س) مد نجه قسم دور
- (ج) آلتی قسم دور مد طبیعی، مد متصل، مد منفصل، مد لازم، مد عارض، مد لین دور
- (س) مد طبیعی قیسی وقتده اولور
- (ج) حرف مد اولوب سبب مد اولماسه مد طبیعی اولور. مد طبیعی نی برالف مقداری سوزوب او قولور صابروا و رابطوا، قیل، طه گه اوخسه
- (س) مد متصل قیسی وقتده اولور
- (ج) حرف مددن سونکره سبب مد همزه اولوب ایکی سی بر کلمده اولسه مد متصل اولور. مد متصل نینک مدی واجب دور متفق علیه اولغان اوچون مد متصل نی تورت الف مقداری سوزوب او قولور ومن شاء، ماشاء الله، هؤلاء گه اوخسه
- (س) مد منفصل قیسی وقتده اولور
- (ج) حرف مددن سونکره سبب مد همزه اولوب ۲ نچی کلمده اولسه مد منفصل اولور. مد منفصل نینک مدی جایز دور. مختلف فیه

اولغان اوچون مَدْمَنْفصل فی تورت الف یا اوچ الف یا ایکی
الف یا بر الف مقداری سوزماق درستور حتی اذا
هانتم گه اوخشه

واو مقدره بیا مقدره لار بیانیده

(س) واو مقدره بیا مقدره لار نیمه دور
(ج) یازوده اولمای او قوغانده چقادورغان واو بیله یا دور. واو
مقدره یا بیا مقدره دن سونکره سبب مد همزه اولوب آنچی
کلمه ده اولسه مَدْمَنْفصل اولور ان ماله آخلده عتده الا باذنه
من علمه الا گه اوخشه

(س) مد لازم قیسی وقتده اولور
(ج) حرف مددن سونکره سبب مد سکون لازم اولوب ایکی سی
بر کلمه ده اولسه مد لازم اولور آآن. ولا تحاصون وصاد
ونون گه اوخشه. مد لازم نینک مدی واجب دور. سکون لازم
دیمک خواه وقف خواه وصلده ثابت اولغان سکون دیمک دور

(س) مد عارض قیسی وقتده اولور
(ج) حرف مددن سونکره سبب مد سکون عارض اولسه
مد عارض اولور. سکون عارض وقفده ثابت وصلده ساقط
اولغان سکون دور. مد عارض نینک مدی جایز دور تورت الف
یا ایکی الف یا بر الف مقداری سوزماق درستور
بؤنون مستقیم لار گه اوخشه

(س) مد لین قیسی وقتده اولور
(ج) حرف لین دن سونکره سبب مد سکون عارض اولوب
ایکی سی بر کلمه ده اولسه مد لین اولور

(س) حرف لین قیسی حرف لار دور
(ج) واو ساکن اولوب آلدیده کی حرف زبر لیک اولسه وهم

یا سا کن اولوب آلدیده کی حرف زبر لیک اولسه حرف لین اولور. من خوف، ولا نوم، الیه، والصفی گه اوخشه. مدین نینک مدی جایز دور اگر حرف لین دن سونکره سبب مد سکون لازم اولسه هم مد لین اولور جمع مقده کی عین گه اوخشه

توین و نون سا کنه بیانیده

(س) توین نیمه دور

(ج) یازوده حرکت او قوغانده سکون لیک نون دور علم علیاً

بعلم ده کی دویچ دو زبر دو زیر گه اوخشه

(س) نون سا کنه نیمه دور

(ج) خواه او قوغانده خواه یازوده سکون لیک نون دور من

عن گه اوخشه

(س) توین ییله نون نینک نچه حالی و حکمی بار دور

(ج) بش حالی و حکمی بار دور: ۱ نچی اخفاء مع الغنه ۲ نچی اظهار

۳ نچی افلاب ۴ نچی ادغام مع الغنه ۵ نچی ادغام بلاغنه. غنه

خیشوم دن یقغان آواز دور

(س) اخفاء مع الغنه قیسی وقتده اولور

(ج) توین ییله نون سا کنه بو بیت نینک کلمه لاری نینک اولگی

حرف لاری نینک برده بریگا اوچرا سه اخفاء مع الغنه اولور

صف ذاتا جود شخص فد سما کرما

ضع ظا لما زد تقی دم طالبا فتری

یعنی ص ذ ث ج ش ق س ک ض

ظ ز ت د ط ف حرف لری دور

بو اون بش حرف دن باشقه حرف لار اظهار اقلاب ادغام
حرف لری دور

(س) اخفاء مع الغنه نه طریقه اولور
(ج) ادغام بیله اظهار آراسنده کی بر حالت ییله او قولور جنت
تَجْرِي وَفَتْحٌ فَرِيبٌ وَلَكِنْ كَانَ انزلناه گه او خشه

(س) قیسی وقتده اقلاب اولور
(ج) تنوین با حرفیغه بولوقسه اقلاب اولور یعنی تنوین فی میم
قیلب بورونغه ییاربب او قولور سمیع بصیر، مکان بعید گه
او خشه. نون سا کنه هم با حرفیغه بولوقسه اقلاب اولور
مِنْ بَيْنَ لَيْبَدَنْ گه او خشه

(س) اظهار قیسی وقتده اولور
(ج) تنوین ویانون سا کنه آلتی حروف حلق نینک برده بریگه
اوچراسه اظهار قیلب او قولور. اظهار حرف لری بوشریف
اسم لار نینک اولگی حرف لری دور
اللَّهُ حَىٰ خَالِقٌ عَدْلٌ غَنِيٌّ هَادِيًّا
تنوین حروف حلق غه اوچراغان نینک مثالی خیر أملاً، غفور حلیم،
سعیراً خالدین، خیر عند، هل من خالق غیر الله، حرف
هار گه او خشه

نون سا کنه حروف حلق غه اوچراغان نینک مثالی من آمن
من حماء، من خوف، من عاهد، من غفلة عنهم گه او خشه. اظهار
ایکی حرف آراسینی آیریپ او قوماق دیمکدور
(س) ادغام مع الغنه قیسی وقتده اولور

(ج) تنوین ویانون سا کنه یمنو کلمه سنده کی حرف لار نینک برده
بریگا اوچراسه ادغام مع الغنه اولور خیر آیره فی ضلال مبین

عَدَا بَأْ نُكْرًا جَمَلَةً وَاحِدَةً وَمَنْ يَقُلْ وَمَنْ مَحَارِبِيبَ وَمَنْ نُوحٍ
وَمَنْ وَرَأْتُهُ گَه اوخسه. اگر نون ساکنه ایله و او بیر کلمه ده
اولسه اظهار قلب او قولور فنوان صنوان گه اوخسه

(س) ادغام بلاغنه قیسی وقتده اولور

(ج) تنوین بیله نون ساکنه لام غه یا راغه اوچراسه ادغام بلاغنه
اولور خیر لکم غفور رحیم من رجز من ربهم لئن لم گه
اوخسه

(س) ادغام مثلین قیسی وقتده اولور

(ج) حرف ساکن اولوب اوزیگه اوخشاغان حرف گه اوچراسه
ادغام مثلین اولور. بو ایکی تورلی دور بری ادغام مثلین
مع الغنه ۲ نجی ادغام مثلین بلاغنه دور ساکن لیک نون نون غه
وساکن لیک میم میم غه اوچراسه ادغام مثلین مع الغنه اولور
ومن نعمره من ناصرین ومثلهم معهم وانتم مسلمون گه اوخسه
ودخی تشدید لیک نون وتشدید لیک میم نی غنه قلب بورون
غه یاروب او قولور ان ربهم وان الله ثم محمد رسول الله
گه اوخسه

نون ساکنه ویم ساکنه دن باشقه حرف ساکن اولوب اوز
مثلی گه اوچراسه ادغام مثلین بلاغنه اولور ادا طلعت
تراور اضرب بعصاك بل لهم قل لهم گه اوخسه

(س) ساکن لیک میم نینک نچه حالی وحکمی بار دور

(ج) اوج حالی وحکمی بار دور بری ادغام مثلین مع الغنه ۲ نجی
اخفاء شفوی ۳ نجی اظهار شفوی دور ساکن لیک میم میم غه
بولوقسه ادغام مثلین مع الغنه اولور فی قلوبهم مرض وکتتم

منهم ان كنتم مؤمنين گه اوخشه. سا كن ليك باغه يولوقسه
اخفاء شفوى اولور وجاهدهم به وهم بالآخرة انتم بشر فاحكم
بينهم گه اوخشه. سا كن ليك ميم ميمدن بادن باشقه حرف لار گه
يولوقسه اظهار شفوى اولور وهم فيها انهم كانوا ان كنتم
صادقين گه اوخشه

(س) ادغام متجانسين فيسى وقتده اولور

(ج) سكون ليك حرف مخرجه بر صفتلرى باشقه بولغان

حرف لر گه يولوقسه ادغام متجانسين اولور بو مخرج لار
اوج بيرى طا دال تا نينك مخر جيدور فاردت قد تعملون لئن
بسطت و قالت طائفه گه اوخشه

۲نجى ظا ذال تا نينك مخر جيدور اذلموا يلهت ذلك گه
اوخشه ۳نجى ميم با نينك مخر جيدور يابنى اركب معنا گه
اوخشه

(س) ادغام متقار بين فيسى وقتده اولور

(ج) سا كن ليك حرف مخرجه ويا صفتده يقين اولغان حرف لر گه

يولوقسه ادغام متقار بين اولور بو ايكي مخر جده دور برى
سا كن ليك لام ييله را نينك مخر جيدور قل رب بل رفعه الله
گه اوخشه ۲نجى سا كن ليك قاف ايله كاف نينك مخر جيدور
الم نخلقكم گه اوخشه

ادغام شمسيه بياني

(س) ادغام شمسيه حرفلرى نيچه حرف دور

(ج) اون تورث حرف دور كه بو بيت نينك اولكى حرف لر يدور

تب ثم دع ذبا رمي زد سمعة

شم صدر ضيف طاب ظن له نعم

يعنى ت ت ذ ذ ر ر س س ص ص ط ط ل ل ن
حرف لر يدور

(س) ادغام شمسیه قیسی وقت ده اولور
(ج) الف لام تعریف مذکور اون تورت حرف نینک برده بریگا
اوچراسه ادغام شمسیه اولور و السماء و الطارق و الشمس
و الله گه اوخسه. اگر لام تعریف نون گه بولوقسه ادغام
شمسیه مع الفغه اولور و النازعات برب الناس گه اوخسه

اظهار قمریه بیانی

(س) اظهار قمریه حرفلری قیسی حرفلردور
(ج) بو کلمه لارده بولغان اون تورت حرف دور ابع حجک
و خف عقیمه حرفلر بدور
(س) اظهار قمریه قیسی وقتده اولور
(ج) الف لام تعریف بو اون تورت حرف نینک برده بریگا بولوقسه
اظهار قمریه اولور اولوالالباب و القمر سو العذاب و عو
العزيز الحكيم گه اوخسه

قلقله بیانی

قلقله مخرجنی تبر تمک دیمک دور

(س) قلقله حرفلری نچه دور
(ج) بش دور که قطب جد حرفلر بدور. بو بش حرف کلمه نینک
او نراسیده و با اخیریده سا کن لیک اولسه لار قلقله قیلب
اوقولور و قد فادخلوا تقدیرا نطقه و النجم و اضرب گه اوخسه

استعلاء حرفلری بیانی

(س) الفبا حرفلری نچه تورلی دور
(ج) ایکی تورلی دور استعلاء استغاله. استعلاء حرفلری بدی دور که
خص ضغط فظ حرفلر بدور بو بدی حرف نینک غیر
استغاله حرفلر بدور که بو کلمه لار نینک حرفلر بدور انشر
حدیث علمک سوف تجهز بدا

(س) استعلا حرفلرینی نچوک اوقولور
(ج) قالین اوقولور اطاعونا فضل عظیم خلیلا فصصنا یتغون گه
اوخشه

(س) استفاله حرفلرینی نچوک اوقولور
(ج) استفاله حرفلرینی نیکجکه اوقولور وما علمتم الیوم لکم
دینکم گه اوخشه. اما استفاله حرفلری حرف استفاله دن کین
کیلسه اول وقتده قالین اوقولور فضل نیک لایمگه اوخشه

لفظ الله نینک لایمی بیانی

(س) لفظ الله نینک لایمی نی نچوک اوقولور
(ج) لفظ الله نینک آلدیده کی حرف پیچ لبک یا زبر لبک اولسه قالین
اوقولور نصر الله فضل الله هو الله وکان الله گه اوخشه
واگر لفظ الله نینک آلدیده کی حرف زبر لبک اولسه نیکجکه
اوقولور الحمد لله بایات الله گه اوخشه اما لام لفظ الله دن
باشقه کلمه ده اولسه دایم نیکجکه اوقولور ان الدین ان لدینا
نینک لایمگه اوخشه

(س) الفنی نچوک اوقولور
(ج) الف استفاله حرفلریدن کین کلسه قالین اوقولور الصالحات
الظالمون فریقا طائر کم گه اوخشه. ودخی الفنی رادن کین
هم قالین اوقولور اجرا طاهرا خیرا گه اوخشه. اما رادن
باشقه استفاله حرفلریدن کین کلسه مطلق نیکجکه اوقولور
وما متی نوابا گه اوخشه

را نینک بیانی

(س) رانی نجه تورلی اوقولور
(ج) ایکی تورلی اوقولور اکر را پیچ لبک یا زبر لبک اولسه
قالین اوقولور فینظروا اکبر اعرض ان اراد بکم گه اوخشه

واگر را زبر لیک اولسه نیکچکه اوفولور ونرید ناصرین
گه اوخشه

(س) را سکون لیک اولسه نیچوک اوفولور
(ج) را سا کن اولوب آلدیده کی حرف پیچ لیک یا زبر لیک اولسه
قالین اوفولور فا نَظَرُ یَشْکُرُ وَ اَمْرٌ وَا ارسنا من شکر گه
اوخشه. واگر را سا کن اولوب آلدیده کی حرف زبر لیک
اولسه نیکچکه اوفولور اغفر فاصبر فبشر و امرت گه اوخشه
(س) را سا کن اولوب آلدیده کی حرف سکون لیک اولسه
رانی نیچوک اوفولور

(ج) را نینک آلدیده کی اوچنچی حرف پیچ لیک یا زبر لیک اولسه
قالین اوفولور الصدور بالصبر من کل امر گه اوخشه. واگر
را نینک آلدیده کی اوچنچی حرف زبر لیک اولسه نیکچکه
اوفولور خیر نصیر گه اوخشه. ودخی را سا کن اولوب
آلدیده کی حرف لین اولسه هم نیکچکه اوفولور
خیر سیر گه اوخشه. اما را سا کن اولوب آلدیده کی حرف
نینک زبری عارض اولسه رانی قالین اوفولور ارجع لمن
ارتضی گه اوخشه. ودخی سکون لی را نینک آلدیده کی حرف
زبر لیک اولوب رادن کین استعلا حرفی کلمه بو صورنده
هم رانی قالین اوفولور مرصاد قرطاس فرقه گه اوخشه. اگر
حروف استعلا زبر لیک اولسه قالین و نیکچکه اوفوماق
درستدور کل فرق گه اوخشه

وقف بیانی

بر کلمه نئی ایبتغان صونک توختاسه وقف بر کلمه نئی بینه بر کلمه
گه فوشوب اوقوسه وصل دیلور

(س) وقف نچوك اولور
(ج) كلمه نينك اخيري تنوين ويا حرکت ويا تشديد ليک اولسه
سکون قبل او قولور سلامم سلام يقولونده بقولون
ابن المقرءه المفراوقولور. اما دوزبرنی الف قبل او قولور
نصیرا احدا گه اوخشه

(س) كلمه نينك اخيري تابولسه وقف نه طريقه اولور
(ج) يومولاق تابولسه هاء ساکن قبل او قولور ما القارءة
ناصية گه اوخشه اکر اوزون تابولسه سکون قبل او قولور
وَيُمِيتُ لَابِئُوتُ گه اوخشه اکر كلمه نينك اخيري تشديد
ليک اولسه هر ايکي حرف نی ساکن قبل او قولور
المستقر ابن المقرءه اوخشه اما كلمه نينك اخيري ها بولسه
هانی قسقار تيب وقف قيلور لله اليه گه اوخشه

(س) نفس تنك ليک قبلسه نچوك قيلور
(ج) نفس تنك ليک قبلسه كلمه نيك اخير يده توختالور اما كلمه
نيك او ترا سیده ويا اخير يده برار حرف فال دور وب توختاماق
عيب وخطا دور

(س) وقف علامتی بولمغان برده توختاسه نچوك قبلور
(ج) كلمه نينك اور تاسیدن ويا كلمه دن برار حرف فال دور وب
او قوماس بلکه كلمه نينك تمايدين باشلاب او قور له ملك السموات
والارض ده توختاسه قايتيب السموات ويا له ملك السموات
ديب او قور

ضمير لار بيانی

(س) هالارنی نچوك او قولور
(ج) ضمير نيك آلدیده کی حرف حرکت ليک اولسه و او مقدره
ويا ياء مقدره چقار ييب هانی سوزوب او قولور ان ماله

اخذله ده مالهُو من علمه الا باذن هده من علمه ديب او قولور
واكر ضمير نينك آلدیده کی حرف سا کن اولسه هانی قسقه
او قولور علیه فیه گه او خشه اما سوره فرقان ده فیه مهانده
فیهی ديب سوزوب او قولور

سکته بیانی

سکته بر آز طنبب تو ختاماق دیمکدور

(س) قرآن ده نیچه برده سکته باردور

(ج) تورت برده بری سوره کهفده عوجا قیماده عوجا نینک

توین فی الف قیلب سکته قیلانور ۲ نچی سوره بسینده من
مرفدنا هذا ده من مرفدنا ده بر آز تو ختاب سونکره هذا
دیب او قولور

۳ نچی سوره قیماده ده من راق ده من ديب نون سا کنه فی راغه
قوشمای بر آز تو ختاب سونکره راق ديب باشلاب او قولور

۴ نچی سوره مطفقین ده بلران ده بل ديب لام سا کن فی راغه
قوشمای لام ده بر آز طنبب سونکره ران ديب او قولور

(س) قرآن ده نیچه برده هاء سکته باردور

(ج) عاصم نینک نزدیکه وقتاً ووصلاً بدی برده هاء سکته باردور

لم یسنه وقتده و کتابیه وحسابیه مألیه سلطانیه ماهیه اما امام
عاصم نینک غیری کتابیه حسابیه نینک غیریده های سکته اثبات
ایتمدیلر اما حالت وقفده هاء سکته نینک اثباتی متفق علیه دور

الحمد لله اولاً و آخراً

اعتذار

زمان حاضر مدہ تجوید کتاب لاری استانبول و تاتار شیوہ سندیہ
ترجمہ اولینوب نشر اولنسدہ مملکتزده مذکور ترجمہ لارنی
آنکلاماق بر آز آغیر اولغان سببلی کتاب جزری
و مفصل فن تجوید و غیر لاردن انتخاب قیلانیب اوز مملکتزده
مأنوس ترکی ابلہ تحریر قیلندی

داملا عبدالقادر بن عبدالوارث الکاغفری

1915

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

عقائد ضروریہ

و کلمة الله هي العليا :

یعنی خدای تعالیٰ نینک سوزی همه سوزدین بلند ء
و اوستون دور .

س : انسان نینک سعادت و اولوغلیقی نیمه بیله بولور ؟

ج : حق و راست دین غه اوناب عمل قیلحق بیله بولور .

س : حق و راست دین قایسی دور ؟

ج : حق و راست دین ، عند الله دین بولغان دین اسلام
دور .

س : انسان نیمه بیله دین اسلام غه کیریپ مؤمن و مسلمان
بولور ؟ .

ج : کلمة طیبه نی تیلیغیه جاری قیلیپ معنی سینی بیلیپ دلی
بیله تصدیق و قبول قیلحق بیله بولور .

س : اول کلمه طیبه قد یسی کلمه دور ؟

ج : لا اله الا الله محمد رسول الله دور

س: بولکمه طيبه نيك معنى سى نيمه دور ؟

ج: برالله د من باشقه هيچ معبود برحق وخالق يوق دور
محمد عليه السلام الله تعالى نيك بزرگه ابارگان ايلچي
وبرحق پيغمبري دور .

س: قايد اغ كيشى مؤمن و مسلمان كامل بولور ؟

ج: د ين اسلام ني قبول قيليب شريعت ده ثابت برلغان
حکم لريغه ايمان کلتوروب اطاعت قلغان كيشى مؤمن -
و مسلمان كامل بولور .

س: ايمان نيمه دور ؟

ج: الله تعالى غه وفرشته لريغه ، و کتاب لريغه و پيغمبر لريغه
و قيامت کونيفه . ويخشی ليق و ايمان ليق الله تعالى
نيک تقد يوى بيله بولو شيفه اولگاند ين کيمن تيريلمک
نيک حق و راست ليقى غه تصديق و قبول قلماق دور .

س: الله تعالى غه ايمان کلتوروش نه طريقه ده ؟

ج: الله تعالى باردور ، بير دور ، قد يم دور هيچ
شريکی يوق دور ، الله تعالى کمال صفت لرى ايله دائم
صفت لنگوچي دور .

بارچه عيب و نقصان کمچليک لر د ين پاک و منزه دور .

س: الله تعالى نيك کمال صفت لری قایسی صفت لردور؟

ج: الله تعالى حي . عالم . مرید ، قادر متکلم ، مکن .

سمیع ، بصیر دور .

س: حي نيك معنى سى نیمه دور؟

ج: الله تعالى تیرک دور ، هرگیز اولماي دور ، تیر یکلکي ،

جسم و جان بيله ایمس دور . بلکه اوزیکه لایق صفتی بيله

تیریک دور .

س: عالم نيك معنى سى نیمه دور؟

ج: الله تعالى همه نوسه لرنی خواه آشکارا خواه پنهان تماما

بیلگوجي دور هیچ نوسه الله تعالى نيك علمي دین

تاشقري ایمس دور ، بیلکي : عقل و ذهن بيله ایمس ،

بلکه اوزیکه لایق صفتی بيله بیلگوجي دور .

س: مرید نيك . معنى سى نیمه دور؟

ج: الله تعالى اراده قیلغوجي دور همه نوسه الله تعالى

نيك خواهیشی بيله بولور .

س: قادر نيك معنى سى نیمه دور؟

ج: الله تعالى همه نوسه گه توانا و کوچي يتکوچي

دور هیچ نوسه دین عاجز ایمس دور .

س: متکلم نیک معنی سی نیمه دور؟

ج: الله تعالی سوزلوگوچی دور . قرآن کریم الله تعالی

نیک سوزی دور ، سوزلومیکی تیل اغیز بیلہ ایس دور . بلکه

اوزیگه لائق صفتی بیلہ سوزلوگوچی دور .

س: مکون نیک معنی سی نیمه دور؟

ج: الله تعالی بارچه مخلوقات نی یراتفوجی وپیدا -

قیلفوجی دور ، همه نوسه الله تعالی نیک یواتمقی

بیلہ پیدا بولغان دور .

س: سمیع نیک معنی سی نیمه دور؟

ج: الله تعالی همه آواز لرنی ایشیتکوچی دور ، ایشتماکی

قولاق بیلہ ایس دور ، بلکه اوزیگه لایق صفتی بیلہ -

ایشیتکوچی دور .

س: بصیر نیک معنی سی نیمه دور؟

ج: الله تعالی همه نوسه نی کور گوچی دور ، حتی قرانغو

کیچه ده قراتاش اوستیده قرامورچه لرنیک حرکت لرنی کور

گوچی دور . کورمکی کوز بیلہ ایس دور ، بلکه اوزیگه لایق

صفتی بیلہ کور گوچی دور .

س: فرشته لریغه ایمان کلتوروش نه طریقه ده ؟

ج: الله تعالى نیک فرشته لری باردور ، اولرنی نوردین
افریده قیلغان دور ، اولرنی ایرکک یاتیشی دیلمایدور
اولر ده ییک ایچمک یوق دور ، اولرد اثم الله تعالى نیک
اطاعتی ده بولغوجی عزیز و مکرم بنده لریدور ، اولرنیک
مقرب و مرسل لری جبرائیل و میکائیل اسرافیل و عزرائیل
علیهم السلام دورلر .

س: کتاب لریغه ایمان کلتوروش نه طریقه ده ؟

ج: الله تعالى بنده لری نیک اصلاحی اوچون پیغمبر لرگه
کتاب لراییارگان دور ، اول کتاب لرده امر نهی ، وعده ،
و وعید لرینی ، و بنده لرنیک دین و دنیا ده کی نفع و ضرر
لرینی بیان قیلغان دور ، اول کتاب لرتورات اُنجیل
زبور ، فرقان ، و باشقه صحیفه لردر . بو کتاب لرنیک همه
دین افضلی قرآن کریم دور ، قرآن کریم نیک حکم لری
قیامت غیچه باقی دور .

س: پیغمبر لریغه ایمان کلتوروش نه طریقه ده ؟

ج: الله تعالى اوز فضل ایله بنده لرینی راست یول غه کیر
گوزمک اوچون پیغمبر لراییارگان دور . اولر انسا

لرنی توحید ، و عمل صالح ، و یخشی اخلاق لرگه دعوت
قلب شرک و ایمان ایش لر دین یاندورغان دورلر ، همه
لری معصوم پاک لردور پیغمبر لرنیک اولی حضرت
آدم علیه السلام ، آخیری و همه لری دین افضل
بیزنیک پیغمبر یمیز خاتم الانبیاء محمد علیه السلام
دور .

س : قیامت کونیهه ایمان کلتوروش نه طریقه ده ؟
ج : قیامت کونی بنده لرنیک یخشی و ایمان عمل لریغه
جوابیر یلا دورغان کون حق و راست دور . قرآن کریم
ده و صحیح حدیث لرده اول کون نیک حقی ده ایتیل
گان نوسه لرتاما ظاهر اولماقی حق و راست دور .

س : قدرکه ایمان کلتوروش نه طریقه ده ؟

ج : بنده لرنیک خواه یخشی خواه ایمان عمل لری الله تعالی
نیک تقدیری بیلان دور . لیکن الله تعالی یخشی
عمل لرغه راضی ، ایمان عمل لرغه راضی ایمس دور
س : اسلام نیمه دور ؟

ج : شهادت ، إقامة صلوة ، ایطاء زکوة ، صیام ، حج بیت
الله دور .

س: شهادت نیمه دور؟

ج: الله تعالى دین باشقه هیچ معبود برحق وخالق

یوق دور، محمد علیه السلام الله تعالی نیک بیزلرگه

ایبارگان ایلچی سی ویرحق پیغمبر یدور دیب گواه

لیق برمک دور.

س: اقامت صلوة نیک معنی سی نیمه دور؟

ج: بشوقت نمازنی شریعة حکمی گه موافق راست لاف -

أو قومق دور.

س: ایطاء زکوة نیک معنی سی نیمه دور؟

ج: مالی حاجت اصلیه دین زیاده بولوب نصاب غیشمه

زکوة برمک دور، زکوة نیک معنی سی مال نی پاک -

قیلماق دیمک دور، زکوة بیمرمکان مال نجس دور، زراعت

نیک زکوتی عشر وخراج دور عشر وخراج بیمرمکان زراعت -

ناپاک دور.

س: صیام رمضان نیک معنی سی نیمه دور؟

ج: رمضان اییده صبح صادق دین باشلاب کون کیرگونچه

یمک ایچمک، جماع قیلماق نی ترک ایتک دور نیت بیله .

س: حج بیت الله نیک معنی سی نیمه دور؟

ج: بیت الله غه باریب کل گونچه یول مصارف لریفه، واهل

عیال لری نیک نفعه وحوایج لریغه ، یتکو دیک نرسه

گه قادر بولغان کیشی غه عمرده بر مرتبه حج

قیلمق دور .

س: ایمان نیک خلاصه سی نیمه دور ؟

ج: هر آمریگی محمد علیه السلام خدا نیک نزد یدین کلتور

گان بولسه ، مونیک محمد علیه السلام دین بولغا -

تلیقی ثابت بولوب بیلینسه ، انگاتیل بیله اقرار و دل بیله

تصدیق و قبول قیلمق دور .

س: علم طلب قیلمق نیمه ؟

ج: علم طلب قیلمق: خواه ایر کیشی ، وخواه خاتون کیشی

غه فرض دور . علم دنیا و آخرت ده کی سعادت غه

باعث دور .

س: ملت نیک خوار و زبون بولما قیغه باعث نیمه دور ؟

ج: ایکی نرسه دور . بری جهل و نادان لیق ، ایکنجی

تفرقه و خلاف دور . هر قوم و هر ملت نیک خوار و زبون -

بولوشیغه باعث ، نادان لیق ، ونا اتفاق لیق دور .

س: عزت ابروا و قوت نیمه بیله بولور ؟

ج: علم و معرفت ، و اتفاق لیق بیله بولور مونیک ئوچون جناب

حق بیزلرنی اتفاق لیق غه أمر قیلمیش دور .

"واعتصموا بحبل الله جميعا ولا تفرقوا والسلام على من أتبع الهدى ."

د یانت شعار د یند اش لردن مأمول اولکه بو کتاب نی اهل
واولاد لر یغه تعلیم وتلقینی ودریغ توقما غایار؟؟ (ان الله
لا یضیع أجر المحسنین .)

* بسم الله الرحمن الرحيم *

عبادات اسلامیہ

س: مکلف کیم دور؟

ج: عاقل بالغ بولغان ایو کک کشیدور خاتون کشینی مکلفه
د بیلیور.

س: مکلف نینک فعللری نچه دور؟

ج: سکز دور؛ فرض واجب سنت مستحب مباح حرام مکروه
مفسد دور.

س: فرض نیمه دور؟

ج: دلیلده شک وشبهه یوق الله تعالی نیک امر یدور.

س: فرض نچه قسم دور؟

ج: ایکی قسم دور فرض عین فرض کفایه دور.

س: فرض عین نیمه دور؟

ج: هرکشی نینک اوزگر د نیگه عمل قیلش لازم و ضرور بولغان
تنرسه لاردور هرکونده بش وقت نماز زکاة رمضان
روزه وحج بیت الله غه اوخشه.

س: فرض كفاية نيمه دور ؟

ج: بعض لار عمل گه كلتورسه باشقه لار نينك گرد د نيد ين سا^{قط}

بولاد دور غان نوسه لاردور جنازه نمازی سلام غه جواب

برمك طب ظلم لار غه اوخشه .

س: فرض نينك حكمنی نيمه دور ؟

ج: عمل گه كلتور كان كشيگه ثواب ترك اتكان كشی غه عذاب

دور انكار قيلغان كشی كافر بولور نفوذ بالله من ذلك .

س: واجب نيمه دور ؟

ج: واجب الله تعالى نينك أمر يدور ليكن علماء دليلده شبهه

قليفان أمر لار دور، وتر نمازی عيد نمازی فطر صدقه

سي قربان ليق لار گه اوخشه .

س: واجب نينك حكمی نيمه دور ؟

ج: عملگه كلتورگان كشيگه ثواب ترك قليفان كشيگه عذاب دور

انكار قيلغان كشی كافر بولما يدور .

س: سنت نيمه دور ؟

ج: پيغمبر يميز محمد عليه السلام اكثر وقتده قليفان نوسه

لر دور جماعت بيله نماز او قوماق كچيك باله لرنی ختنه

قيلما قفه اوخشه .

س : سنت نينك حكمی نيمه دور ؟

ج : عملگه ككتورگان كشيگه ثواب قيلغان كشيگه عتاب لايق

اولوب شفاعت رسول الله دن محروم قالماق نينك قور -

قونحييد ور .

س : سنت نچه قسم دور ؟

ج : ايكي قسم دور : سنت موءكه سنت مستحبه .

س : سنت موءكه قايسيد ور ؟

ج : پيغمبر يميز عذر سيز اصلا ترك اتماگان نوسه لار دور -

يامداد پيشين شام خفتن نماز لار نينك سنت لاريغسه

اوخشه .

س : سنت مستحبه نيمه دور ؟

ج : نماز عصر نينك سنتي خفتن دن ايلگري كي تورت

ركعت سنت لارگه اوخشه .

س : مستحب نيمه دور ؟

ج : پيغمبر يميز عمر لرينده برنچه مرتبه قيلغان ياكى بو ايشنى

قيلسه ثواب بولور ديگان نوسه لار دور نفل نماز نفل روزه

نفل صدقه لرعه اوخشه .

س : مستحب نينك حكمی نيمه دور ؟

ج : قيلسه ثواب اولور قيلمسه عذاب يوقدور .

س: مباح نیمه دور؟

ج: فعلی ترکی برابر نوسه دور قدر ضرور تدین زیاده یمک

ایچمک او یقولاً ماقفه اوخسه .

س: حرام نیمه دور؟

ج: الله تعالی ائی قیلما قدین قطعا یاندورغان نیرسه لار

دور زنا قیلماق عرق ایچمک انا انانی ناراضی قیلماق

جزانه خور لوق قیلما قفه اوخسه .

س: حرام نینک حکمی نیمه دور؟

ج: ترك اتسه ثواب قیلسه عذاب حلال بیلسه کافر بولمقدور

س: مکروه نیمه دور؟

ج: ائی قیلماق قبیح نوسه دور کون چقار یاقیام یاغروب -

حالتده نماز او قوما قفه اوخسه .

س: مکروه نینک حکمی نیمه دور؟

ج: قیلغان کشی عتاب غه مستحق اولورتک اتگان کشی

ثواب غه مستحق اولور .

س: مفسد نیمه دور؟

ج: طهارت نماز روزه لار نی بواز دورغان نوسه لار دور -

طهارتی بار کشیدین نجاست چیقماق نما زده دنیا

سوزینی سؤلامک روزه دار کشی نیگ نیگان ایچکا نیغه

اوخشه .

س: مكلف غه ايمان دین سونگره فرض بولغان نرسه نیمه دور ؟

ج : بش وقت نماز دور . نماز مؤمن لار نینک معراجید ورونماز

بنده نی اوزیوررد یگا ریغه یقین قیلا دور غان نرسه

لار نینک قوی و غایت کو چلقید و مؤمن بیله کافر ورتسه

سیده فرق نماز دور نماز او قومیفان کشی کافر غه یقیند و .

نماز نینک فررلری نچه دور اون ایکی دور بته سی نماز

نینک تاشیده بشی نماز نینک ایچیده تاشید اکی فرض

لرنی شرط ایچیده کی فررلرنی رکن دییلور .

س: نماز نینک شرط لری نچه دور ؟

ج : یته دور انجیبی بد نینی حدشدین پاک قیماق 2 نجیبی

بد نینی وکییم لرینی نماز او تایدور غان یورینی نجاست

دین پاک قیماق 3 نجیبی ستر عورت 4 نجیبی قبله غه

یوز کلتور مک 5 نجیبی وقت 6 نجیبی نیت 7 نجیبی تکبیر

تحریمه دور .

س: حدشدین بد نینی پاک قیماق نیمه دور ؟

ج : طهارتی یوق کیشی طهارت قیماق دور جنب کشی

غسل قیماق دور اگر سوغه قادر بوالسه . والاتیم قیماق

دور .

س: طهارت نينك فعل لرى نچه دور؟

ج: تورت دور اول بيرمره يوزىنى يوماق باشى ء نينك توك -

اونگان بريد ين باشلاب ايكى قولاق واينگان لرى نينك

تيگيفچه 2 نجى ايكى قولىنى ايكى جينكى بيله

قوشوب يوماق 3 نجى باشى نينك تورتد ين بيرىگه

مسح قلىماق 4 نجى ايكى فوطىنى ايكى اوشو قى بيله

قوشوب يوماق اگر اوتوك يامسحه كيگان بولسه اوستيگه -

مسح قىلما قدور .

س: طهارت نينك سفت لرى نچه دور؟

ج: اون اوچدور برنجى نيت قلىماق 2 نجى بسم الله

بيله ابتدا قلىماق 3 نجى ايكى قولىنى اوچ مرتبه باغيشى

غچه يوماق 4 نجى مسواك قلىماق 5 نجى اوچ مرتبه

اغزىنى يوماق 6 نجى اوچ مرتبه يورنىنى يوماك 7 نجى

سقاليفه خلال قلىماق 8 نجى اوشاق قول وفوتلريغه

خلال قلىماق 9 نجى هر اعضانى اوچدور يوماق 10

نجى باش ينك تاميفه مسح قلىماق 11 نجى قولا قيغه

مسح قلىماق 12 نجى ترتيب ايله طهارت يوماق 13 نجى

پى درپى يوما قدور .

س: طهارت نينك مستحب لری نچه دور؟

ج: ايکي دور برنجی طهارتنی اُونك طرفیدین ابتدا^۱ -

قیلماق: نجی گورد نیگه مسح قیلماقدور.

س: طهارت نينك مکروه لری نچه دور؟

ج: سکیز دور برنجی قبله غه اُرُقاسینی قلیماق 2 نجی اُونك

قولی ایله سو آلماق 3 نجی سونی یوزیفه قاتیق اُورماق

4 نجی اُغزی وپورنیفه سول قولی بيله . سوهرمک 5 نجی

هر اعضانوا وچ دین زیاده یاکم یوماق 6 نجی سول

طرفیدین ابتدا^۱ قیلماق 7 نجی طهارتده دنیا سوز

ینی سوزلاماک 8 نجی اقتا بده ایسیغان سوده طهارت

قیلش بو پیسه لیک ضی یتکوزور .

س: طهارت نينك مفسد لری نچه دور .

ج: طهارت نينك مفسد لری یعنی طهارتنی بوزادور غان

نومه اُون دور برنجی انسان نينك آلدی آرته . سیدین کیلگان

نومه 2 نجه آرته دین کیلگان یل 3 نجی بدندین چیقان

قان یا بیر نينك یاسریغ سو 4 نجی اُغزی تولوب بلغمدین

باشقه نومه لرنی قی^۱ قیلماق 5 نجی برنومه غه یولا تیب

ا و یقولماق 6 نجی مست بولماق 7 نجی مجنون بولماق

8 نجی توفور گان حالتده توفور کبی قوئل بولماق 9 نجی

نمازده يانيداكى كشي ايشتكود يك كولمك 10 نجىي طهارت
أعضاء لريد ين بيرنى أونو توب قايسى يو يو لماسد ين قالد ي
بيلما سليك وور بو صور تده سول اياغيني يوسه طهارت تمام

بولور .

س: غسل نيمه د ور ؟

ج: تمام بد تليريني يوما قد ور .

س: غسل نينك فرض لرى نچه د ور ؟

ج: اوچد ور برنجىي مضمضيه يعنى اغزىي يوماق 2 نجىي -

استنشاق يعنى بورنيني يوماق 3 نجىي جميع بد نيني

يوماق .

س: غسل نينك سفت لرى نچه د ور ؟

ج: سكر د ور 1 نجىي نيت قليماق 2 نجىي قولليرنى -

باغشيفيچه يوماق 3 نجىي آدى آرقاسيني يوماق 4 نجىي

اكر روزه دار اولمسه اغزى وبورنيفه كوب سو آلماق 5 نجىي

نمازغه طهارت آفانديك طهارت آلماق 6 نجىي بد نيفه

اوچ مره سوتيكوزمك 7 نجىي اغزى وبورنيفه اوچ مره

سو آلماق 8 نجىي غسل قليفان حالتده دنيا سوزيني سوزلما

سليك .

- س: غسل نى لازم قىلغۇچى نچە دور ؟
- ج: بش دورا نچى مېنى نىنك اوزجاي دىن جد بولغان حالىدە
د فو ولذت ايله نازل اولماق ۲ نچى ختنه گاه نىنك آدى
وآره غيه كرماكي ۳ نچى حيفر نىنك تام بولماق ۴ نچى
نفاى نىنك تام بولماق ۵ نچى اويقودىن بىد اربولغان
كشى مېنى يامذىنى كورمكى احتلام خاطر يده بولمسسه
هم اگر كشى نىنك احتلام خاطر يده بولوب مېنى يامذىنى
كورسه انگا غسل واجب بولماس .
- س: طهارت جايىز بولادور غان سونچە نوعلر دور ؟ ؟
- ج: اوج نوع دورا نچى اكارسو ۲ نچى توختاب قالغان كوب
سو ۳ نچى قودوق سوي .
- س: اكارسو نىنك معيارى نيمه دور ؟
- ج: يافراغ ياسماننى اقيتسه اكارمو د بيلور .
- س: اكارسوغه نجس توشسه نجس اولورمو ؟
- ج: ماداميكى طمس يارنگى يابوى نجاست دىن تغييرتافسه
نجس اولمايدور .
- س: اوگزه لردە نجاست بولسه انىنك اوستيفه يمغور ياغيب ناودىن
اقيب كيم لرغه تكمه كيم لرنجس اولورمو ؟

ج : ناودين اقان سونينك تامي ياكوپراكي يايويى نجاستفه
تگيب اقمه اول سو نجسد ور كييم غه تگسه كييم هم نجس
بولور اگريو بعيد بين آزراقى تگيب اقمه نجس بولماس اكر
نجاست اوگزه نينك هرير يده بولوب ناوده بولسه مذكور
نجاستفه تگيب سونكره ناود بين آقان سونجس بولمايد ور
كييم نى هم نجس قيلمايد ور مگر سونينك رنگى نجاستد بين
تغير تاپيب ناود بين اقمه او صورتده نجس بولور .

س : توختاب قالغان كوب سوننگ معياري قانچه دور ؟

ج : ده درده هر طرفى اون گز شرعي بولوب آند بين سواليش
بيله تحتى اچيلمسه كوب دييلور .

س : قود وقلرغه نجاست توشسه حكى نيمه بولور .

ج : قود ور قلد راكى سونى تارتماق ايله باك اولور . (۱)

س : تيم نيمه دور ؟

ج : طهارت ياغسل لازم بولغان كشى سود بين عاجز كلسه

پاك لئمك قصدى ايله پاك تفراق ايله ياتفراق نيگ جنسى

ايله پاك قيلماقدور .

(۱) اگرده قودوق سوي جيق بولسه يا بولاق و اوخسته تكيد بين
سو حقيبت تورسه انى تارتين ممكن بولسه قودوق نيتك چونك كچيك
لكيغه قراف سو مقدارى يني بيليشده ايكي تجربه ليك آدم قودوق
نيتك سوييني تقديم قليب شبو قودوق نيتك سوه سیده تقدير
قيلغان عددنى تارتيلور ياكى ايكي يوز سوه دين اوچ يوز سوه
قدر تارتيلور

س: سودین عاجز بولماق قایسی لردور .

ج: سوبولماسلقی یابولوب تورت مینک قدم براق اولماقی -

یا ازبولوب اگر طهارت یا غسل قیسه اوزی پاکه

اولاغی سو سیز قالیشی یابیتات لیق سببی یاباشقه سبب

ایله سونی استعمال قیلما قدین عاجز بولوشی دور .

س: تیمم نینک فرض لری نچه دور ؟

ج: اوچدور انجیمی نیت قیلماق ۲ نجیمی قول لیرینی پاک تفریق

غه یا تفریق جتسیغه بر مره اوروب یوزیغه مسح قیلماق ۳

نجیمی قول لیرینی ینه پاک تفریق غه بر مره اوروب ایکی

قولینی جینکی بیله قوشوب مسح قیلماقدور .

س: تفریق نینک جنسی نیمه لردور ؟

ج: تاش کور گچ کبی نرسه لردور اما لباسلارده اگر غبار بولسه

انگا قولینی اورماق کفایه قیلور اگر غبار اولسه کفایه قیلماق

س: نجاستین طهارت نیمه دور ؟

ج: نمازدین اول بدننی نی کییم لیرینی نماز او قویدور غان

یورینی هر خیل نجاست دین پاک قیلماقدور .

س: ستر عورت نیمه دور ؟

ج: عورت لیرینی یاپماقدور .

س: ایو کشی عورتی قایو غجه دور ؟

ج : كند يكي نينك تحتيد بين تاتيزی نينك تحتی غچه دور .

س : خاتون كشی نينك عورتی قاير غچه دور ؟

ج : يوزی قول اياغي كغلريد بين باشقه تمام بد نلاری عورت

دور .

س : قبله غه يوز ككتورمك نه طریقه ده ؟

ج : مكة المكرمه د اكي كعبه معظمه غه يوز ينی قیلماقدور

فائده .

كعبه معظمه مكة المكرمه ده اولغان بربنا مخصوص اولوب اقليم

وبلاد لرغه نسبتی متفاوت اولغان وجهدين بعضىملكست

لرده قبله غرب جهتی یا شمال غربی یا جنوب غربی وبعضى -

ملكتلرده شرقی جهتی یا باشقه لردور علماء بخارا ماوراءالنهر

نينك قبله سینی مابین المغربین ديميشلر تا بستانده كون -

كرار نينك نهايتی ايله زمستانده كون کرانينك نهايتی اراسی

د يمكدور قاضي خان د يگان كتابده امام منصور ماتريد يديسن

نقل ايله ايکی مغرب اراسینی اوج حصه قلب ايکی حصه

اونك طرفغه برحصة چب طرفغه اولغان حالتده ماوراءالنهر

نينك قبله سی حاصل اولورد ييميشورد المختار شرح زاد الفقير

د ين نقلًا اوشبو قول نی أقرب الى الصواب د ييميش ليکين برجندی

قبله نی علی وجه التحقيق بيلمك علم هيئت وهندسه وحساب

ایله اولور د یملک غه تصریح قلب و امر القبله انما یتحقق بقواعد

الهندسیه والحساب د یور .

س : وقت نیمه د دور ؟

ج : بش وقت نماز اوچون تعیین قیلنغان زمان د دور .

س : نماز نینک و قملری قایسی زما نلرد دور ؟

ج : بامداد نینک وقتی صبح صادق دین باشلاب کون جیقونچه

بیشین نینک وقتی زوالدین باشلاب هر کشی نینک اوز

سایه سی بر چندان نیغه یاکه ۲ چندان نیغه یتکونچه عصر

نینک وقتی سایه بر چندان یاکه ایکی چندان غه یتکاندین

باشلاب کون کرگونچه شام نینک وقتی کون کیر گاندین

شفق یعنی قزیل لیق یا اقلیق غایب بولغو نچه خفتن

نینک وقتی شفق غایب اولناندین باشلاب صبح طلوع

قیلفونچه .

س : نیت نیمه د دور ؟

ج : نیت عمل قیلا د دور غان نوسه نی دل یغه کلتور ووبقصد

وتعیین قیلا قدر بوقصد دل نینک فعلیدور اُما تیل

ایله سویلامک مستحب د دور .

س : نماز نینک نیت لیرینی سویلا گانده عربی سویلانورمو یا هر

قاسی تیل ده سویلامک کفایه قیلورمو؟

ج : هیر قاسی نیل بیله سویلامک کفایه قیلور لیکن عربسی

ده سویلامک أفضل وأولی دور؟ .

س : نماز بامداد نینک سنتی و فرض لری نینک نیتی نه طریقہ

ده ؟

ج : بامداد نینک سنتی نینک نیتی بو طریقہ ده نویت أن أصلی

لله تعالى ركعتين سنة الفجر متوجها إلى جهة الكعبه

خالصا لله تعالى **الله أكبر** . اگر اقتدا قیلسه

نویت أن أصلی لله تعالى فرض هذا الفجر متوجها

إلى جهة الكعبه مقتدا بهذا الامام خالصا لله تعالى

الله أكبر .

س : اگر اقتدا قیلماى اوزى امام بولسه یا که تنها او قوسسه

نه طریقہ ده او قولور ؟ .

ج : نویت أن أصلی لله تعالى فرض هذا الفجر متوجها

إلى جهة الكعبه خالصا لله تعالى **الله أكبر** .

س : نماز بیشین نینک سنت و فرض لری نینک نیتی نه طریقہ ده ؟

ج : نویت أن أصلی لله تعالى أربع ركعات سنة الظهر

متوجها إلى جهة الكعبه خالصا لله تعالى **الله أكبر** .

فرض نینک نیتی نویت أن أصلی لله تعالى فرض هذا الظهر

متوجها الى جهة الكعبة مقتديا بهذا الامام خالصا لله
تعالى الله اكبر .

س: نماز عصر نينك نيتي نه طريقه ده ؟

ج : نويت ان اصلي لله تعالى فرض هذا العصر متوجها الى

جهة الكعبة مقتديا بهذا الامام خالصا لله تعالى الله

اكبر نماز شام نينك سنتي نينك نيتي .

نويت ان اصلي لله تعالى ركعتين سنة المغرب متوجها

الى جهة الكعبة خالصا لله تعالى الله اكبر فرض نيتي ده

ثلاث ركعات فرض المغرب د بيلور .

س: نماز خفتن نينك فرض وسنت لري نينك نيت لري نه طريقه

ده ؟ .

ج : نويت ان اصلي لله تعالى فرض هذا العشاء متوجها الى

جهة الكعبة مقتديا بهذا الامام خالصا لله تعالى الله اكبر

سنتي نينك نيتي نويت ان اصلي لله تعالى ركعتين سنة

العشاء متوجها الى جهة الكعبة خالصا لله تعالى الله اكبر .

س: وتر نمازي نينك نيتي نه طريقه ده ؟

ج : نويت ان اصلي لله تعالى صلاة الوتر متوجها الى جهه

الكعبة خالصا لله تعالى الله اكبر رمضانده امام غه

اقتداءً قيسه نه طريقه ده: نويت أن اصلي لله تعالى صلاة
الوتر متوجها الى جهة الكعبة مقتديا بهذا الامام خالصا
لله تعالى الله اكبر حاصل مذكور اولغان فرض خواه وتر
نماز لرده اگر امام غه اقتداءً قيسه مقتديا بهذا الامام
نن ضم قيلور اگر اوزى امام بولسه ياتنها أوقوسه ضم
قيلماس.

س: تراويح نمازی نینک نیتی نه طریقہ ده؟

ج: نويت أن أصلي لله تعالى صلاة التراويح متوجها الى جهة
الكعبة مقتديا بهذا الامام خالصا لله تعالى الله اكبر.

س: نماز جمعہ نینک سنت وفر ضرری نینک وفر احتیاطی

نینک نیت لری نه طریقہ ده؟

ج: نويت ان اصلي لله تعالى اربع ركعات سنة الجمعة متوجها

الى جهة الكعبة خالصا لله تعالى الله اكبر جمعہ نینک

فرض نینک نیستی نويت أن اصلي لله تعالى فرض هذه -

الجمعة متوجها الى جهة الكعبة مقتديا بهذا الامام

خالصا لله تعالى الله اكبر فرض احتیاطی نینک نیتی نويت

ان اصلي آخر فرض ادركت وقته ولم اعده متوجها الى جهة

الكعبة خالصا لله تعالى الله اكبر .

س: تکبیر تحریمه نیمه دور ؟

ج: نمازغه داخل اولادورغان حالتده کي تکبیر اولی دور

مباح نرسه لربو تکبیر سببی بیله نمازده حرام بولغان

وجهدین تکبیر تحریمه دییلور وهم نماز اولیده بولغان -

وجهیدین تکبیر افتتاح هم دییلور .

س: تکبیر تحریمه قایسی لفظ بیله بولور ؟

ج: الله نینک تعظیمی غه قیلا دورغان لفظلر بیله بولور الله

أكبر، الله أجل، الله أعظم لفظلریغه اوخشه .

س: تکبیر تحریمه قایسی نماز لرده فرض اولور ؟

ج: مطلق نمازده فرض اولور خواه فرض خواه واجب خواه سنت

خواه نفل اولسون .

س: آذان و اقامت کیملر اوچون و قایسی نمازلر اوچون دور اولور

نی ایتماق نیمه دور ؟

ج: آذان و تکبیر ایتماق ایو کک کشی غه فرض نماز اوچون سنت

مؤکده دور آذان و تکبیر سیز نمازا او قوماق مکروه دور .

س: آذان نی نیچوک او قولور ؟

ج: تورت کره الله اکبر سونگره ایکی کره أشهد أن لا إله إلا الله ،

ایکی کره أشهد أن محمد رسول الله، ایکی کره حی علی الصلاة .

ایکی کره حی علی الفلاح، ایکی کره الله اکبر، بیر کره لا إله إلا الله

س: نماز جنازه نينك نيتي نه طريقه ده ؟

ج : نويت ان اصلي لله تعالى صلوة هذه الجنازه مع اربع تكبيراتها

متوجها الى جهة الكعبه مقتديا بهذا الامام خالصا لله تعالى
الله اكبر .

س: عيد فطر نمازي نينك نه طريقه ده اولور ؟

ج : نويت ان اصلي لله تعالى صلاة عيد الفطر واجب الوقت

مع جميع تكبيراتها متوجها الى جهة الكعبه مقتديا بهذا -

الامام خالصا لله تعالى الله اكبر .

س: قربان نمازي نينك نه طريقه ده اولور ؟

ج : نويت ان اصلي لله تعالى صلوة عيد الاضحى واجب الوقت

مع جميع تكبيراتها متوجها الى جهة الكعبه مقتديا بهذا -

الامام خالصا لله تعالى الله اكبر . (۱)

---

(۱) شيو يوقريده ذكر قيلخان نيت لرني دليني حاضر لاب توروق
دليده ايتشي يخشي دور تلي بيله ايتيب دليده باشقه نرسسه
ديسه نيت بولمايد ور تيلي بيله ايتيب دلي بيله ديسه هم نيت بلاد ور

د بیگدور .

س: اقامت یعنی تکبیر نه طریقہ ده اولور ؟

ج: اقامت هم یعنی تکبیر آذان غه اوخسه دور لیکن اقامتده .

حی علی الفلاحدن سونگره ایکی کوه قد قامت الصلاة نی زیاده

قیلنور و آذان نینک کلمات لیرنی آیوب آیوب ایلتور أمّا

اقامتده سرعت ایله ایلتور .

س: آذان همه فرض نماز لرده برخیل او قولورمو ؟

ج: آذان همه نمازده برخیل او قولور لیکن بامداد نمازی نینک

آذانیده حی علی الفلاحدن سونگره الصلاة خیر من النوم

نی ایکی کوه ایلتور .

س: نماز رکثری نجه دور ؟

ج: بشدور قیام قرائت رکوع سجود قعدہ اخیر دور .

س: قیام نیمه دور ؟

ج: قیام غه قدرتی اولسه نمازده اوج آیت او قوماق مقداری

آورده تور ماقدور .

س: قایسی نماز لرده قیام فرض دور ؟

ج: فرض واجب اولغان نماز لرده چنانچه بشوقت نماز ووتر نمازی

ایکی عید نماز لریغه اوخسه مذکور نماز لرده قیام غه قادر -

بولوب توروب اولتوروب او قوسه نمازی جائز ایما سدور اما سنت

ونفل نماز لرنه قیام فرض ایما سدور .

س: قرائت نیمه دور ؟

ج: قرآن کریمدین اوج قدسه آیت یا اوج قدسه آیت مقداری

براوزون آیت نمازده یاد او قوما قدور .

س: رکوع نیمه دور ؟

ج: قیامدین سونگره باشینی بیلینی ایگمگور .

س: سجود نیمه دور باشینی برگه قویما قدور مو ؟

ج: بشانه وپورو نلرینی برگه قویسه کفایه ایدر سجده قیلخان

حالتده ایا غینی برگه قویماق شرط دور اگر ایاغی برگه

تگمه نمازی فاسد اولور .

س: قعدہ اخیر نیمه دور ؟

ج: نماز نینک اخیر یده تشهد یعنی التحیات اوقوماق مقداری

اولتور ماقدور .

س: تشهد قایسی دور ؟

ج: التحیات لله الصلوات والطیبات السلام علیک ایها النبی ورحمة

الله وبرکاته السلام علینا وعلی عبادالله الصالحین أشهد أن لا إله

إلا الله وأشهد أن محمداً عبده ورسوله .

س: التحیات تدین سونگره نیمه اوقولور ؟

ج: دور ود اوقولور سونگره دعالر اوقولور .

س: دور ود قایسی دور ود دور؟

ج: اللهم صلِّ على محمدٍ وعلى آلِ محمدٍ كما صليتَ على إبراهيم
وعلى آلِ إبراهيم إنَّك حميدٌ حميدٌ .

س: دعا قایسید ور؟

ج: أوز نفسی وباشقه مؤمنلر اوجون دعا قیلمدا چنانچه ربنا
اغفرلی ولوالدی وللمؤمنین یوم یقوم الحساب یا که ربنا اتنا
فی الدنیا حسنة و فی الآخرة حسنة وقنا عذاب النار اوقور یا که
مونکا اوشه دعا لرنی اوقور .

س: بش وقت فرض نماز لر نینک رکعتلری وسنت لری نینک

رکعت لری نچه دور؟

ج: نماز بامداد نینک فرضی ایکی رکعتدور فرضدین ایلگری ایکی
رکعت سنتدور نماز بیشین نینک فرضی تور رکعتدور فرضدین
ایلگری تور رکعت فرضدین کین ایکی رکعت سنتدور نماز
عصر نینک فرضی تور رکعتدور نماز شام نینک فرضی اوج
رکعت دور فرضدین کین ایکی رکعت سنتدور خفتن نینک
فرضی تور رکعتدور فرضدین کین ایکی رکعت سنتدور .

س: خفتن دین سونگره اوج رکعت وتر نمازی نیمه دور؟

ج: وتر نمازی واجیدور وتر نمازیده مخصوص اوجونجی رکعت
نینک رکوعی دین ایلگری همیشه قنوت اوقولور .

س: قنوت نیمه دور؟

ج: بودور اللّهم انانستعينك ونستغفرك ونوءمن بك ونتوكل عليك
ونشمئني عليك الخير نشكرك ولا نكفرك ونخلع ونترك من يفجرك اللّهم
إياك نعبد ولك نصلو ونسجد وإليك نسعى ونحفذ ونرجو رحمتك
ونخشى عذابك ان عذابك بالكفار ملحق .

س: نماز نينك واجب لری نچه دور؟

ج: یگره بر دور بعضی سی عام یعنی همه نمازده همه نماز او توگوچیغه
لازم نوسه لر دور وبعضی سی خاص یعنی بعضی نمازده و نماز -
اوتوگو چي نينك بعضی سی غه لازم نوسه لر دور؟

س: واجب عام نچه دور؟

ج: یته دور ۱ نجبی تحریمه اوجون لفظ الله أكبر لفظینی دیمک ،
۲ نجبی قعده اولی یعنی تورت یا اوج رکعت نماز نینک اولقی
ایکی رکعتسیده اولتورماق ۳ نجبی ، هر ایکی قعده ده -
تشهد یعنی التحیات او قوماق ۴ نجبی رکوع وسجود ده
آرم الماق ۵ نجبی هر فرضنی اوز جاییده کلتورمک ۶ نجبی هر واجب
نی اوز جاییده کلتورمک ۷ نجبی لفظ سلام بيله نماز دین جیقماق .

س: واجب خاص نچه دور ؟

- ج x اون تورت دور انجی قرائت که اولقی ایکی رکعت نی تعیین قیماق ۲ نجی اخیرقی ایکی رکعت غه فاتحه نی تعیین قیماق ۳ نجی بر کره سورة فاتحه او قوماق ۴ نجی فاتحه که اولقی ایکی رکعتده سوره یابر سوره مقداری اوج قسه آیت قوشماق ۵ نجی فاتحه نی سورة که مقدم قیماق ۶ نجی وترده قنوت او قوماق ۷ نجی جهراً او قویدور غان برده جهراً او قوماق ۸ نجی مخفی او قویدور غان برده - مخفی او قوماق ۸ نجی امام قرائت قیلغان وقتده شوک - تورماق ۱۰ نجی امام نی قایسی حالتده تافسه متابعت قیماق ۱۱ نجی نمازده آیت سجده نی او قوسه سجده تلاوت - قیماق ۱۲ ایکی عید نمازی نینک تکبیر لرینی ایتماق ۱۳ نجی ۲ نجی رکعت نینک رکوعدین ایلگری اوج کره تکبیر ایتماق ۱۴ نجی عام واجب دین رگوع وسجود ده کی آرام دین باشقه آلتده واحببدین برده برینی خاص واجب نینک اولقی سگزیدین برده برینی ترک اتسه سجده سهوه قیلماقدور امام غه - ویالفوز او قوغیغه اما اولرنینک ترکی مقتدی دین صادر بولسه سجده سهوه قیلماسن بلکه مقتدی امام گه متابعت وجهدین سجده سهو قیلور یعنی برسلام دین

سونگره ایکی سجده قیلماق وتشهد اوقوماق وسلام برمک دور .

س: نماز نینک سنت لری نچه دور ؟

ج : یکیرمه یته دور اون یته سی عام آونی خاص دور . عام سنت

لری قایسی دور انجیبی تکبیر تحریمه ده ایکی قولینی -

کوترمک ۲ نجیبی قنوت ده هم ۳ نجیبی ایکی عید نینک

تکبیر لریده قولرینی کونارماک ۴ نجیبی قولینی کوتارکانده

اوشاق قوللرینی بربریدین جدا قیلماق ۵ نجیبی سبحانک

اللهم اوقوماق ۶ نجیبی اؤنک قولینی چب قولی نینک

اوستیکه قویماق قیام د یکی وقتیده ۷ نجیبی برر کندین یته

بررکن گه انتقال قلیشده تکبیر ایتماق دعای قنوتده هم

۸ نجیبی اؤچ کوره رکوع ده سبحان ربی العظیم دیمک

۹ نجیبی رکوعده ایکی تیزی نی محکم توتماق ۱۰ نجیبی تیزی نی

توتقانده اوشاق قوللرینی کشاده توتماق ۱۱ نجیبی رکوع

عدین قاینیقانده راست تورماق ۱۲ نجیبی ایکی سجده

اراسیده اولتورماق ۱۳ نجیبی یته اعضا یعنی باش ایکی

قول ایکی تیز ایکی آیاغ بیله سجده قیلماق ۱۴ نجیبی -

سجده ده اؤچ کوره سبحان ربی الاعلی دیمک ۱۵ نجیبی

تشهد دین گین پیغمبریمیز محمد علیه السلام حاضر

تلریفه درود بیارمک ۱۶ نجیبی اوزی اوچون وجمیع -

مسلمانلار اوچون دجا قيلماق ۱۷ نجى اُونك طرف صول طرفسه
سلام برمكدور .

س: خاص سنت لرى قايسى لردور ؟

ج: ۱ نجى امام نينك تكبيرىنى جهراً ايتماق ۲ نجى مقتدى

اُوزتكبيرىنى امام نينك تكبير يغه يقين قيلماقى ۳ نجى

مقتدى جميع افعالده امام غه متابعت قيلماقى ۴ نجى امام

وتنها كدار نينك اَعوذ بالله من الشيطان الرجيم د يماكي

۵ نجى اَعوذ نى مخفى د يماكي ۶ نجى اَعوذ د ين گيسن

بسم الله الرحمن الرحيم د يماكي ۷ نجى بسم الله نى

مخفى د يماكي ۸ نجى امام وتنها كدار نينك آمين نى سراً

ايتماق ۹ نجى امام نينك سمع الله لمن حمده مقتدى نينك

ربنا لك الحمد تنها كدار نينك هر ايكى سنى د يماكي ۱۰-

نجى قعدده ده اولتورماق ۱۱ اوچون ايركك كشى نينك اُونك

فوتينى تيكلا ب سول فوتينى يا يما قلقي خاتون كشى نينك

هر ايكى فوتينى اونك طرفه چيقاريب ساغره سى بيلسه

اولتورماق .

س: نماز نينك مستحب لرى نچه دور ؟

ج: ۲۳ دور اُون تورتى عام تو قوزى خاص دور .

س: عام مستحب لرى قايسى لردور ؟

- ج : ۱ نجی اونك طرفه سول طرفه قراشنى ترك اتيمك -
۲ نجی اسنك كلگانده اغزینی یا قماق ۳ نجی قدرتی -
یتکونچه بوتل نی دفع قیلماق ؛ نجی اوج آیت دین -
زیادة قرائت قیلماق ۵ نجی ترتیل یعنی آرام بيله او قوماق
۶ نجی رگوعده باشینی اوچاسی بيله برابر توتماق ۷ نجی
سجده قیلماق اوچون ایکی تیزی ایکی قولیدین ایکی قولینی
بورنیدین بورنی نی پشانه سیدین ایلگری زمین گه قویماق ۸
نجی قیام اوچون اول پشانه سینی آندین کین بورنی نی
آندین کین ایکی قولینی آندین کین ایکی تیزی کوتارمک ۹
نجی ایکی قولى اراسی غه سجده قیلماق ۱۰ نجی اوشاق
قول واوشاق فوتلیرینی قبله طرفیگه قیلماق ۱۱ نجی سلام
دین ایلگری تر وتوفانی اریتماسلیق ۱۲ نجی قیامده ایکی
قدم نینك اراسینی تورت اصبع مقداری جدا قویماق ۱۳ قعدده
ده ایکی قولینی یوناسی نینك اوستی غه .
قویماق ؛ ۱ نجی سلامده اونك طرف چب طرفگه یوزینی -
اویرومک .

س : خاص مستحب لر قایسی لردور ؟

ج : ۱ نجی قول کوترمک سنت بولغان بولرده ایرومک کشی

ایکی قولینی ایکی قولاق نینک یوشاقی نینک برابریده -
کوتارمکی ۲ نجی قیامده ایرکک کشی ایکی قولینی کیندیکی
نینک تگیده خاتون کشی سینه سی ده قویماقی ۳ نجی -
ایرکک کشی نینک تکبیر تحریمه ده ایکی آلاقه نینی ایکی
بنگیدین چیقلماقی ۴ نجی روایت قیلنغان مقداری ایله
قرائت قیلماقی ۵ نجی تنهاگدار نینک تسبیح لیرنی -
اوچدین زیاده طاق ایتماقی ۶ نجی ایرکک کشی نینک رکوع
وسجده ده ایکی بارو سی نی قورساقیدن قورساقی نی
یوتاسیدین یوتاسینی فای چقیدین فای چیقینی زمین دین
یراق توتماقی خاتون کشی نینک مونینک عکسی نی قیلماقی
۷ نجی فرض نمازده اولقی ایکی رکعتدین گین فاتحه
نی او قوماقی ۸ نجی هر رکعتده قرائت لازم اولغان کشی
نینک فاتحه دین ایلگری بسم الله دیماکی ۹ نجی مسبوق
یعنی نماز نینک اولقی رکعتی نی امام بیله تابمغان کشی
نینک امام نینک نماز دین فارغ بولوشی غه قراب توروشی .
س: نماز نینک مفسد لری نچه دور؟

ج: اُون سکزدور اُننجی سوز قیلماقی ۲ نجی قصد اسلام

قیلماق ۳ نجی سلام گه جواب برمک ۴ نجی مصیبتدین
یاکه آغریقدین آه اوه اینین قیلماق ۴ نجی اُوا زیله یغلاما

اگر آخرت جهت بین یغلاسه نمازی فاسد اولماس ۶ نجیبی بی عذر -
یوتالمک ۷ نجیبی چوچ کورگان کشی غه جواب برمک ۸ نجیبی سوزغه
جواب برمک اگرچه ذکر بیله جواب برسه هم ۹ نجیبی امامی دین باشه
غه لقمه سالماق ۱۰ نجیبی مصحف گه قراب قرائت قیلماق ۱۱ نجیبی
نجس گه سجده قیلماق ۱۲ نجیبی انساندین سوال قیلانا دورغان
نوسه لربیله دعا قیلماق چنانچه خدایا منگ جمیله خاتون برگیل
اطر برگیل یاقل برگیل دیگانگه اؤخشه ۱۳ نجیبی بیک ایچمک ۱۴
نجیبی عمل کثیر یعنی ایکی قولیفه محتاج ایشی نی قیلماق یاکه
انی کورگان کشی نمازده ایماسد بیبگمان قیلماق ۱۵ نجیبی اوزی
ایشتکودیک کولمک اگر باشه کشی ایشیتسه طهارتی هم بوزولور ۱۶
نجیبی نمازده خاتون کشی ایرکک کشی نینک یاتیده توروشی اگر
امام خاتون کشی نینک امامتی نی نیت قلیغان بولسه واگر
نیت قلمغان بولسه خاتون نینک نمازی فاسد اولور ۱۷ نجیبی
معنی سی بوزولادورغان قدر قرائت نی غلط او قوماق ۱۸ نجیبی
فرض لردین برده برینی ترک اتمک .

س: نماز نینک مکروه لری نچه دور ؟

ج: بیگرمه ایکی دور ۱ نجیبی ترک خشوع قیلماق ۲ نجیبی سجدسه
قیلماق اوچون اوشاق تاشیا انگا اوخشاش نوسه نی برکوره دین

- زیادة یوتکومک ۳ نجبی نمازده پشانه سیداکی توفسه
نی اریتماق ۴ نجبی سله سی نینک قاتیغاه سجده قیلماق
۵ نجبی بیلک لرینی زمین غه یابیب سجده قلماق ۶ نجبی
ساچینی باشیغہ باغلاب نماز او قوماق ۷ نجبی چقانین باشیغہ
بورکب یاکه اوشنه سیگک یافینجاقلانیب نماز قیلماق ۸ نجبی -
نمازده چقانینی یغیب الماق ۹ نجبی امام غه برمکان نی -
مخصوص قیلماق اگر امام مسجدده توروب طاق غه سجده
قیلسه مکروه اولماس ۱۰ نجبی صفده خالی جای توروب صف
نینک ارقه سیده تورماق ۱۱ نجبی چقانیده یاسجده گاه ده
یاآلدیده وایکی یانیده جاندارنوسه نینک صورتی بولماقی اگر
صورت کچیک بولسه یاکه باشی کسلیگان بولسه مکروه بولماس
۱۲ نجبی ایش اوچون کیادورغان چقانی بیله نماز او قوماق
۱۳ نجبی یلانک باشتاق نماز او قوماق ۱۴ نجبی قوائست
قیلفان نوسه لرنی سناماق ۱۵ نجبی یلان چیان نی
اولتورمک ۱۶ چقانی بیله اویناماق ۱۷ نجبی قبرغه مقابل
توروب نماز او قوماق ۱۸ نجبی امام دین اول رکوعه بارماق -
اول یانماق ۱۹ نجبی امام دین اول سجده گه بارماق او اول
یانماق ۲۰ نجبی زونک اولتوماق ۲۱ نجبی عذره سیز بربرگه
تیانیب اولتورماق ۲۲ نجبی فرض نمازده برسوره نی تکرار
او قوماق .

(مسائل متفرقه)

مسجد نينك ايشكى نى اتيب اليب نماز اوقماق مسجد
نينك اوستى غه طهارت اوشاتماق و مسجد نينك اوستيده
وطي قيلماق مكره د وركچيك مسجد ده نماز اوقويد ورغان
كشى نينك الديدين اوتك اكر كته مسجد بولسه نماز -
قيلغان كشى مسجده گاسيگه قراب تورسه نظريتكان يردين
اوتك اوتكوجي گته كاربولوشيفه باعث بولوراگر د و كانده
نماز اوقوسه اوتكوجي نينك اعضاسى نماز اوقو غو چى
نينك اعضاسى گه برابره بولسه اونكوجي گته كاربولور
اگر ستره بولماسه اما ستره بولسه ضرر قيلماس اوتاربولده
ياد و كانده يامونگا اوخشه بولرده نماز قيلسه ستره يعنى
اوزونى برگز مقدرى توم لقى براصبع مقدرى يفاچنى -
ايكى قاشي نينك برى نينك برابريغه قد ابنماز اوقوسه
الديدين اوتكان كشى گته كاربولماس اگر جماعت بولسه
امام نينك ستره سى كفايه قيلوراگر ستره يوق حالتده كشى
الديدين اوتسه ياكه ستره نينك نماز قيلفوجي نينك -
أراسى دين اوتسه تسبيح ايتماق بيله ياكه اشارت ايله
د دفع قيلماق دور .

اگر کسی تنها فرض نماز غه شروع قیلغاندین کین تکبیر

ایتلسه نچوک قیلور؟

اگر ایکی رکعت یا اوج رکعت نماز بولسه اولقی رکعت

غه خواه سجده قیلسون خواه قیلما سون نمازنی بوزوب

امام غه اقتدا قیلور اگر تورت رکعت بولسه ایکی رکعت

اوقوغان بولسه هم نمازنی بوزوب امام غه اقتدا -

قیلور .

إمام بامداد نینک فرضیغه شروع قیلغان بولسه سنت

اوقومغان کسی نچوک قیلور؟

اگر سنتنی اوقوب فرضدین بر رکعتنی امام بیله

تافادورغان ترزیده اولسه سنتنی اوقورور اگر بر رکعت

نی هم تابمسه سنتنی ترک اتیار جماعت نینک فضیلتی

سنتدین اعلیٰ دور اما اول امام بیله فرضنی (۱) -

اوقوب ارقه سیدین سنتنی اوقوماق غه اکثر کشتی

لردین مشاهده قیلماق ده دور دروست ایماسدور .

۱۱ / کون چیقان دین کین اوقویا لایدورغان بولسه کون چیقان
دین کین اوقویا افضل دور ، اگر باشقه اشقه مشغول بولوب سنت
ترک بولادورغان بولسه فرضدین تاخر سیزاوقماقی افضل دور .

س: پشین نینک فرضی غه شروع قیلسه اولقی تورت رکعت -

سنتی نی نچوک قیلور؟

ج: خواه فرضتی امام بیله تافسون خواه تافماسون سنست

نی ترک اتیب فرضدین کین ایکی رکعت سنت دین

ایلگری اولقی تورت رکعت سنت نی قضا قیلور باشقه

سنت لارنی اصلا قضا قیلینماس (۱)

س: سجده تلاوة نیمه دور؟

ج: نماز نینک شرطلری ایله ایکی تکبیر اراسیده قول کوتار

ماسدین تشهد اوقماسدین سلام برماسدین برسجده

قیلماق دور اوج کرة سبحان ربي الاعلی دیمک بیله .

---

(۱) فجر نینک سنتی دن باشقه پشین نینک تورت رکعت سنتی اولی اوقومیخان بولسه فرضده کین اولی ایکی رکعت نی اوقوپاندین تورت رکعت نی اوقوماق اولی دور

س: سجده تلاوه کیملا رگه واجب اولور ؟
ج: قرآن عظیم د اکی اون تورت سوره د اکی سجده آیت
لریدین برده برنی اوقوغان یا ایشتکان کشی گه واجب
بولور .

س: اول اُون تورت آیت سجده قایسی سوره لرده دور ؟ .
ج: ۱. نحی سورة اعراف ۲. نحی سورة رعد ۳. نحی سورة -
نحل ۴. نحی سورة الاسراء ۵. نحی سورة مریم ۶ -
نحی سورة حج نینک اولقی سجده سی ۷. نحی سورة
فرقان ۸. نحی سورة نمل ۹. نحی سورة الم السجده
۱۰. سورة (ص) ۱۱. نحی سورة حم السجده ۱۲ -
نحی سورة " والنجم " ۱۳. سورة وانشقت ۱۴. نحی
سورة اقرأ لرده دور نما زده آیت سجده نی اوقوسه
نمازده سجده قیلا نور نمازنینک خارجیده قضا قیلینماس
آیت سجده نی نمازده اوقوب توختامای رکوع قیلسه
کفایه قیلور علی حده سجده قیلینماس .

س: اگر کشی قیامدین عاجز کسه نچوک قیلور ؟

ج: اولتوروب رکوع وسجود قلیب نماز اوقور .

س: رکوع وسجود وقیامدین عاجز کسه نچوک قیلور ؟

ج: اولتوروب باشی بيله اشارت قیلور اگر اولتور ماقدین

عاجز کسه یانی بيله قبله گه قراب یا اونگده یتیب باشی

بيله اشارت قيلور .

س: اگر ايماء اشارت هم قيلالسه نچوك قيلور ؟

ج : تاخير قيلانور اگر افاقتفه گلسه اوتار .

س: سبيلفر کيم دور ؟

ج : اوج کون نينک مسافتينی قصد قليب اوزيورتي نينک -

اويلا ريدين جدا بولغان کشی دور .

س: مسافر نينک حکمی نيمه دور ؟

ج : تورت رکعت فرض نمازنی قصر قيلور یعنی ايکی رکعتی

نی اوقورور وزه توتماق مشقت ايله بولسه روزه توتماس اوز

ملکتيفه قايتب کلکونچه يابر شهر يابر قشلاقده اون بش

کون توروشتی قصد قيلغونچه .

س: جمعه نمازی قايداغ کشيفه فرض دور ؟

ج : مقیم تندروست ازن ايو کک بالغ کوزی ساق فوتی ساق -

کشی که فرض دور .

س: جمعه نمازینی ادا قلماق شرطلری قايسيلردور ؟

ج : مصر يافناء مصر سلطان خواه مسلمان بولسون خواه -

بولماسون يانايب سلطان پشيم وقتی خطبة برتسبيح

مقداری جماعت اذن عام لردور .

- س: مصر نیمه دور فناء مصر نیمه دور؟
- ج: هربر نماز فرض بولغان امانی سی گاته راق مسجد ینه
- سیفماسه مصر دور شول یونینک مصالحی اوچون شول
- پرگه متصل تیار قیلینغان یرفناء مصر دور.
- س: جمعه آذانی دین گین بیع و شراء درست اولورمو؟
- ج: زوالدین گین جمعه گه آذان ایتقان همان بیع و شراء
- حرام بولوب جمعه گه مانکماق واجب بولور.
- س: عید فطر کونی نه نوسه لر مستحب و مندوب دور؟
- ج: فطر نمازیدین ایلگری بیک مسواک قیلماق غسل قیلماق -
- اوزینی خوشبوی قلماق لباسلاری نینک اوبدانراقینی کیمک
- عید گاه گه چقیشدین اول فطره صدقه سی نی ادا قیلماق
- س: صلاة عید قاید اگ کشی غه واجب اولور ادا قیلماق نینک
- شرطلری قایسیدور؟
- ج: جمعه واجب اولغان کشی غه واجب اولور ادا قیلماق نینک
- شرطلری هم جمعه ادا قیلماق نینک شرطلریدور.
- س: عید نمازی نینک وقتی قایسیدور.
- ج: کون چقیب نماز مکروه بولماید یغان وقتدین باشلابقیام
- غچه.
- س: عید نمازی نچوک او قولور؟

ج : باشقه نماز لرغه اوخشه او قولور ليکين اولقى رکعتده -

سبحانك اللهم دين گين قوليني کوتاريب خواه امام

خواه مقتدى اوج کره تکبير ايتور ۲ نجبي رکعتده قرائت

دين گين اوج کره تکبير ايتور .

س : عيد قربان نمازی ايله عيد فطر نمازی اراسيداکی فرقچه

دور ؟

ج : تور تدورلنجی فطر نمازیدین ایلگری یملکیک مستحبه

دور ۲ نجبي قربان نمازینی خواه عذر بولسون خواه -

تولماسون اوچکو نفچه او قولور اما فطر نمازی عذر بولسه

ایرته سی او قولور ۳ نجبي قربان نمازیغه بارغونچه بولده

جهرا تکبير ايتولور فطر نمازیده جهرا ایتیلماس ۴ نجبي

عيد قربان نمازی نینک خطبه سیده امام تکبير تشریق

قربان لیقترینی تعلیم برور اما فطر نمازی نینک خطبه

سیده فطر نینک حکم لرینی تعلیم برور .

س : تکبير تشریق قایسی تکبير دور ؟

ج : الله أكبر الله أكبر لا إله إلا الله والله أكبر الله أكبر والله

الحمد دور .

س : تکبير تشریق قایسی وقتده ایتولور کیم لرغه واجب اولور ؟

ج : عرفه کونی نینک یامدادی دین باشلاب جماعت مستحبه

يعني ايركك لارنيك جماعتى ايله اد اقليغان هر
فرض نينك آرته سيده أون اوچو نجىي كون نينك عصره
سى عچه ايتماق مقيم غه ايركك كشى غه اقتداقليغان مسافر
گه واجب اولور .

س: جنازه نماز نيمه دور ؟

ج- فرض كفايه دور يعنى بعض لراً وقوسه باشقه لارنيك گون
نيندن ساقط بولور .

س: صلاة جنازه نه طريقه بولور ؟

ج : تكبير آندين كين سبحانك اللهم سونگره تكبيره سونگره
جناب سرور عالم گه درود سونگره تكبير سونگره ميقه گه
دعا سونگره تكبير وسلا مدور تكبير اولى دين باشقه ده
قول کوتار مگای .

س: جنازه نمازی او قوماقنه كيملر احقدور ؟

ج : اول سلطان آندين گين قاضي آندين گين محله -
نينك امامى آندين گين ولي ترتيبى ايله سلطان قاضي
محله نينك امامى بولغان حالته اختيار وليده بولور
خواه اوزى او قور خواه بروگه تعين قيلور .

س: ميت حيا تلقیده منى فلانى غسل قيلسون يافلانى نمازيم

نی اوقوسون د پب وصیت قیلسه نچوک بولور؟

ج : وصیتی باطلدور شرع شریف تعین قیلغان کشی نماز نی اوقور .

س : زکاة نینک فرضی نچه دور؟

ج : بردور کی مالی نینک زکاتینی آبرو یدورغان وقتده یابرا دورغان حالتده نیت قیلماقدور آما برگاندین کین زکاتینی نیت قیلسه زکاتی ادا بولماس .

س : رمضان آی ده روزه توتماق قاید ا غه کشی غه فرضدور؟

ج : هر مسلم عاقل بالغ خواه ایرکک خواه خاتون خواه قل خواه آزاد غه فرضدور .

س : روزه نینک فرضلری نچه دور؟

ج : ایکی دور اول نیت قیلماق ۲ نجبی صبح صادق دین کون کیر گونچه یمک ایچمک جماع قیلماقنی ترک اتمکدور .

س : حج نینک فرضلری نچه دور؟

ج : اوچدور ۱نجی احرام ۲ نجی عرفه کونی عرفاتده تورماق

۳ نجی ایام نحر یعنی ذو الحجه نینک اونونجی اون

برنجی اون ایکتجی کونلر نینک بریده بیت الله نی طواف

قیلماق دور بو طواف نی طواف زیارة د بیلور .

س: حجگه إحرام باغلا ماقدہ نیمہ دییلور؟

ج: اگر تنہا حجگه احرام باغلاسه اللہم انی ارید الحج

فیسره لی وتقبلہ منی دیگای اگر عمرہ وحج اوچون

إحرام باغلاسه اللہم انی ارید العمرہ والحج -

فیسر ہما لی وتقبلہما منی دیگای .

س: تبیة قایسی دور؟

ج: لبيك اللهم لبيك لا شريك لك لبيك ان الحمد والنعمة

لك والملك لا شريك لك دور .

بسم الله الرحمن الرحيم - الحمد لله وسلام على عباده الذين اصطفى .

صلح وفکر و مجاهد مشهور علامه عبد القادر داملام عبد الوارث اوغلي کاشغري
(رحمه الله) نيك ترجمه حاليد بن بيريچيه يافراق *

مرحوم عبد القادر داملام نيك اترلريدن تورکستان مسلمان لرئغه کوب فايده
سي يتکن وطم نافع دين سانالادورغان عقايد ضروريه ، عبادات اسلاميه وتجويد کتاب
لرئني يئگي دين ياستورولوش خاسبتيله داملام رحمت ليک نيك قيسقه چه ترجمه حالي
ني يازماق ني لانم کوردوک *
عبد القادر عبد الوارث اوغلي کاشغراوستون آرنيش (آرتيچ) نيك مشهد -
قىشلاقي (۱) ۱۲۸۱ هـ ده دنياغه کليمين دور (۲) اوز قيشلاقيده ابتدائي تحصيلين
ني توگاتکن دين کيين اوجاغ لرده بيک کوب زور ديني عالم لر و مدرسه لر نيك تولا ليني
بيله انک زور ديني مرکز لر دين سانالادورغان شانلي و آغا علمي * کاشغري * شهر
ده شيخ العلماء لقبني نيك الغان ملا اسلام داملام کيي زور استاد لر دين اورته و عالى
تحصيلي ني بيشرگن دين صونکوه بخاراغه سفر قىليب اوتده . بويوک علماء لر دين بوتون
علوم عربيه و آداب فارسيه ده اوستون درجه ده تخصص حاصل قىلغاندين کيين کاشغري
غه قايتيشر دور ، عبد القادر داملام ختاج الادب کتابيده بخاراده کي استاد لر يفتدن
مولانا عبد الرزاق و بخارا مفتي سي داملام عوض الخجندى و خوقند شيخ الاسلامي داملام
اولوغ خان نوم (رحمهم الله لرئني ذکر قىلادور)

معلوم دورگه اوز زمانلرده تورکستان مدرسه لریده اوقو کتابلری خصوصاً مبتدی لر
اوچين کوب اغير و اوزون و معقد و اوقوتوتراصول لری طلبه نيك سوپه سينغه رعایت اتماس
وامتحان سيز بولغان ليقدين اوقوچي لر نيك کويي سي يول نيك باشيده ويا اورتاسي
ده قالورلرايدى تورکستان ده ملام نام الغان لر بولردور اما بومشکل ليک لرغه چيداچ
تحصيليني دوام اتکن لر بير قىل ني قرغ غه يارادورغان محقق و مدقق زور عالم بولوب
پتيشار ايد يلر جمعه و بايرام خطبه لری عربچه بيله بولغاچ مسلمان لر فايده لانماس

(۱) اوز اختياري بيله اسلام بيله مشرف بولوب و کيين بوتون شرقي تورکستان غه اسلام
نى تاراتقان قاراخان لر دولتي نيك امپراطورى سلطان ستوق بوغرا خان غازى نيك
قىرى مشهده بولوشي و تاريخ بويونچه مشهدين بيک زور عالم لر پتيشيشلری -
سببدين مشهدين بوتون تورکستان ده بيک مشهور دور .

عبد القادر داملام بیرونجه بیل غریب تورکستان باشقه شهرلرده و آندین کیین -
کاشغرده درس اورگاتیپ بیک کوب زور و ضیالی عالم لر بیتیشدور و پیش دور ، انک مشهور
لری کاشغرده شمس الدین داملام ثابت آخوند داملام عبد الباقی هاشم آخوند خلقتیم
عبد العزیز داملام و صالح داملام هنایت خان مخدون جمال آخوند خلقتیم و یارکند صالح
اعلم آخونوم محلم الدین آخونوم و پیوسکام اسرافیل داملام وقارقه لینی علی آخوند خلقتیم
و کسوه عبد الجلیل داملام حاجیم نکوچار مسیب آخوند خلقتیم و کهنه طرفان عبد الله
داملام تعییبی لردور مرحمهم الله .

ایکینجی طرف دین توحیدده عقاید ضروریه و تسهیل الامالی وفقه ده عبادات اسلامیه
و علم قرائت ده تجوید کتابلرینی تورکستان چیه ده و عربی علمی نی اوقوید و قرآن لرا و چون
بدایه الصرف و بدایه النحو و مفتاح الادب اثر لرینی اوقولوق و آسان عرب چه تیل ده -
یازیب طاشکند و قازان غه اییاریب یاستوروب تورکستان نیک هر طرفیغه تاراتیپش دور .
جمعه و عید خطبه لرینی تورکستان چه ده سوزلانمکی اجرا قیلیمیش دور و کاشغر -
عید گاه ده هر کون عصر دین کیین بریا قیلغان محاضره و عموم غه دینی درس حلقه لریده
دین تبلیغی و دعوت و امر معروف و نهی منکر اصول لریده تورکستان علما لر یغه علمی بیر
نمونه و اورنک کورساتیش دور ، ۱۹۲۷ نجی ییلده شهید قیلینغان تلغام عبد القادر
مخدوم ایثورایدی که " عبد القادر داملام طلبه لر یغه ختم قیلیر یعنی فارغ التحصیل
بولور غه تورت یش آق قالغان ده باشقه درس لری اورن یغه شاگرد لری بورت لر یغه قایتیب
دینی وظیفه لرا وستیغه کیلگن ده مسلمان لر نیک همه سینی حکمت و خیر موعظه بیله کتاب
و سنت غه پایند بولماق بدعت و خرافات لردین اوزاق لاشماق غه دعوت قیلیر اصول و بول
ویرو لرینی کورساتیب نهایتی واقعی و موثر ارشاد و اوزوق لر بیورایدی .

عبد القادر داملام نیک بو شامل و جامع اصلاحاتی و دعوتی بیر کاشغرده غینه ایما س
بلکه تورکستان نیک هر بیر ده مخلص لرلی واسطه سیله کوب یخشی نتیجه لر بیورمکه باشلاد
متلا یارکند ده مشهور محلم الدین آخونوم آلتون کهنه خانلیق مدرسه ده نیکی اصولده -
مکتب آچتی و استاد لریمزدین مشهور عبد الله قاضی حاجیم یارکند الیشقوده اوز حسابیغه
مدرسه سالیب کوب طلبه لرینی عبد القادر داملام نیک قوللانغان اصولی بیله تربیه لامکنه
باشلادی (۱۹۲۷ نجی ییلی سنین خونخوار طرفیدین شهید قیلینمیش دور و رحمة الله)
عبد القادر داملام حج فرضینی اوتامک اوچون بو ییلده مقدس غه کیلگن ده مسلمان
بیو انک لری بیلان کوروشب فکر لاشمه سی نتیجه سیده و آوندین کیین مصدره بیر مدت

ایدیلر دینی عالم لریمیز علم نشر قیلماقعه نهایتی اخلاصلرله اجتهاد قیلمه لرده
 لیکن عمومی مسلمان لر اوچن اولرنیک وعظ ویا امرمعروف ونهی منکر حلقه لری یوق ایلی
 اما دینی گزیته وجموعه اوقت لر توروغه کیرما ایدی بو وضعیت قارشی سینده طلبه
 لر " زنجانی کتاب کوندوزومیزی کیچه قیلدی القایله ایدوک یتی لامیزی گهچه قیلدی
 دیکن دیک بیتلرایله مشکل اوقو کتابلری دین شکایت لرینی بیلدورورلر عمومی یعنی عوام
 مسلمان لر " اورگانلار بیزلرکه حق کلامینی بیلکسن عالم لر " دیکن غزل لرله عالم لر
 دین اوزتیل لریده قرآن وحدیث اورکاتک نی طلب قیلورلر ایدیلر وتورکستان مسلمان لرک
 کوجولوق بیر مفکرو مصلح زور عالم غه تهاییتی نهایتی محتاج بیر حال ده ایکن الله تعالی
 اوز فضل کریمی واحسانی بیله عبد القادر داملام نی اولرغه بیتمیشوردی .

عبد القادر داملام اوچوق فطرتی بیله یاش چاغیندین اوق یوقاری ده ذکر قیلینغان
 وضعیت لره قارشی وناراضی ایکن لیکنی واونیک غه چاره ایز داش فکریده ایکن لیکنی اوزی
 نیک قیمتلی اثری " مفتاح الادب " کتابی نیک مقدمه سیده یازادور اوندین بیرنچه جمله
 نی عینا موندی کوجارامیز " ۱۰۰۰ اما تا سف و غایت تا سف که بیز نیک دیار بیز نیک علم
 طلبه لری بو زمان عزیز عمر لرینی مقدمات منطقیه و فلسفه موهوبه یونانیه تحصیلی گه صرف
 ایتمه علوم آلیه دییاجه لرغه مغرور اولرلر علوم عالیه تحصیلی فکرینی قیلماسلر فلسفه
 یونانیه و مقدمات منطقیه دییاجه لری نیک تحصیل لری بو زمان غه قدر علما اسلام نیک
 فتوری و ملت اسلامی نیک تنزلی و زالتیدین باشقه بیر شوره بیر ما میس دور و طلبه علم نی اساسی
 علم بولغان علم قرآن وحدیث وفقه دین محرم اتمیش دور . الله تعالی اجرینی بیرسون
 شاعر نه گوزل سویلامیش دور "

" کل العلم سوی القرآن مشغله
 " العلم ماکان فیہ قال حدیثا
 " ال الحدیث والا الفقه فی الدین
 " وما سوی ذاک وسوام الشیاطین
 وینه بیر شاعر ایتمیش دور "

" ایها المختدی لتطلب علما
 " کلم علم عبد لعلم الرسول
 " تطلب العلم کسی تصح اصلا
 " کیف انشغلت علم سئل الاصول ؟
 اگر مدرسه لریمیز تحصیل علوم بو رویتده دوام اتمه اسلام عالم لری نیک نه لریمه
 واجب بولغان احکام شرعیه واعلام کلمه الله واصلاح ملت اسلامیه قچان وقوعه کیلور ؟
 احکام شرعیه ایشلری جاهل لر تصرفات نامرضیه لریندین نیچوک قوتولا بیلور ؟
 (موندی عبد القادر داملام نیک حسرت لیک موثر سوزلری دین بو قدر بیله اکتفا ایتمیز)

تابع صفحه ۱ (۲) داملام نیک بولغان بیلی غه مضبوط سند یولادورغان بیر روشیه نی
 حاضر غیچه قول غه کلتورال مادوک موندی یازیلغان تاریخ تخمین دور .

قالیپ علما لریلان تبادل افکارده بولغان لیقی سببیله غربی تورکستان نیک هریریده کوب مفکروضیالی ذات لریله صحبت لرلوقاوشی^{بیللم} علم وفکر وتجربه احاطه سی بیک کثیر لانیمش دوره ۱۹۵۱ ده انقارده تورک تاتارلرنیک زورتاریخ عالی رحمت لیک ذاکر قادری نی زیارتیم اثناسیده استاد ذاکر قادری مصرده عبد القادر داملام بیله اوتکارکن صحبت والغان تاشیواتینی اوزون وحرارتلیک جمله لریله سوزلاکان دین کیین ایتدیکه " عبد القادر داملام اسلام دنیا سیده اوخشاشی بیک آزییتیشکن زور مفکروصلح ومجاهد بویوک عالم لردین ایدی "

عبد القادر داملام اصلاحات دعوتی اثناسیده دنیا ده هر بیر صلح ومفکروبخشی - انسان لرنیک تارتادورغان رحمت لرنیمن^{بیللم} زیاده سیله تارتمیش دور لیکین صبر تحمل قلیب - کوب یخشی نتیجه لر بیرکده بولغان فعالیت لرنی جانلیق صورتده دوام ائتدوروب تورغان اراده ۱۳۴۳ هـ کاشغرده اوزحولله لریده کیچه سی یوشورونغان احمد موذن آتلیق بیر مجرم طرفیندین بیچاق سالینیب شهید ایتلیمین دور (انا لله وانا الیه راجعون)
داملام نیک شهید بولغان آی وکونی حقیده مضبوط بیر معلوما تیسز یوق دور بداملام شهید توشکن کونی حولله سیده کی آنا ردرختی غه خطایا شمس الدین داملام نیک " ایا شجرالروان مالک نضرة کأنک لم تجزع علی ایسن وارث " باشلیق قسیده سیندین داملام یاز باشلرننده شهید بولغان لیقی انکلانادور .

داملام علیه الرحمه نیک شهادتی داخل وخارجده بیوک تاشیروقایغو بیله قورشی - لاندی ۱۳۱۲ هـ ده مدینه منوره ده وفات بولغان استاذیه سائیت خان مخدوم ایتروایدی که " اگر عبد القادر داملام حقیده کاشغروباشقه شهر لرده کی زور عالم وادیب لرنیک ایتقان عربچه وتورکستان چه وفارسی چه مرثیه قسیده لری پیرارافه توپلانسه بیرنچه مجلد کتاب بولورایدی "

زور دینی عالم ومولف لردین مشهور مراد رومی مکی (غولجه ده - ۱۳۵۲ هـ لرده وفات بولمیش دور رحمه الله) جناب لری سکسان بیت لیک همزیه قسیده سیده سیده میز فاطمه الزهراء رضی الله عنها غه نسبت بیوالادورغان

" صبت علی مصائب لواتها صبت علی الایام صرن لیالیا "

بیتی نی تضمین قیلدورغاندین کیین عبد القادر داملام نیک فضل وخدمت وجهاد لرنی - موثروفصح عبارت لره ساناپ اوجمله دین ایتادورکه
" جماع کمل فضیله قلاعک ..... ل ذمیه لطریق حق داعیا "

" اعني بذاك الشيخ عبد القادر الارتو^س — سچي المشهدى الغازيا^س معلوم دوركه عبد القادر داملام نيك تخلي " غازي " دور "

اوچاغلرده اوفاده چيقادورغان معتبر اسلام مجله سيده مشهور قاضي رضا فخرالدين حضرتلوي نيك قلمي ايله عبد القادر داملام حقيده يازيلغان بير مرتبه مقاله ني طوكيوده او قوميشرايديم مع الاسف حاضر قولومده يوقتور "

عبد القادر داملام شهيد بولوشدين بير ايكي ييل اول اوغلي عبد العزيزخان مخدوم ني هندوستان ده كي معروف ديويئند دارالعلم مدرسه سيغه اوقوماق اوچن اياركن ده — آتاقليق زور عالم مولانا انور شاه صاحب كشميري (رحمه الله) غه يازغان توصيه خطي دين داملام نيك زور عالم لقيني بيلكن انور شاه صاحب داملام غه احترام و محبت سوگي و تقدير لرلر ني بيلدوروب بولر آراسي^س خط لاشيش دوام اتميش دور هيد العزيزخان مخدوم انور شاه صاحب غه داملام نيك كاشغرليك بير آدم قولاي بيله شهيد قيلينخان لقيني بيلدوروكچ انور شاه صاحب ايتيش دور " داملا آرزو و آرمانيه بيتيشيب دور ليكين ايسيت اونيك — خلقي و ملكتي غه پات يقين ده اولوخه زور بلاكيلا دور "

وطن ده هر يوده رباب چيلر عبد القادر داملام حقيده قوشقان قوشاقلريني اوقورايدلر طائف ده بعضي وطندا نلر قوليده اوقوشاق لر دين بعضي سيني اوقودوم ناورومچي ده چيقادورغان " سولاق " جموعه سيده ايكي ييل اول ياش بير يازوجي ميز عبد القادر — داملام ني خاطر لاپ يازغان مقاله سيدين وفادار ملتيميز نيك داملام ني اونوتغان ليقني بي ييب بيك خوش لاندوق و نائيه رحمت اوقودوق .

مرحوم عبد القادر داملام باقيات صالحات عمل و اثرلر و شهادت شريفه نائل بولوشي اعتباريله هميشه تيريك دور (ولا تحسبن الذين قتلوا في سبيل الله امواتا بل احياء عند ربهم يرزقون — فرحين بما آتاهم الله من فضله ويستبشرون بالذين لم يلحقوا من خلفهم الا خوف عظيم و لاهم يحزنون) سورة آل عمران ۱۶۹ — ۱۷۰ تجي آيت . صدق الله العظيم .

الله تعالي اوزترديدن مرحوم غه جنت الفردوس احسان ايلاب اسلام و مسلمان لر طرفيدن جزاي خير لر بيرسون آمين والحمد لله رب العالمين و صلي الله علي خير خلقه محمد و علي آله و اصحابه اجمعين .

كنيه — محمد امين اسلامي

محمد امين

يازيلدي سعودي عربستان جده شهريده — چهارشنبه كوني — اون يشينجي جمادى الثانيه

۱۴۰۵ هجره علي صاحبها افضل الصلاة و اكمل التحية .

موافق

۱۹۸۵ / ۳ / ۶ ميلادي

بسم الله الرحمن الرحيم . الحمد لله وسلام على عباده الذين اصطفى

مشهور فخر سلفي ومصالح المعني علامه عبد القادر داملام عبد الوارث اوقلي كاشغري
(رحمه الله) نيك اثر لرديين توركستان چه تجويد كتابي وعقائد ضروريه وعبادات
اسلاميه رساله لريني يئكي دين باستوروش مناسيتيله بيرايكي سوز *

مرحوم عبد القادر داملام نيك ۱۹۱۲ نجى ميلادى بيلده قازان شهريده -
باسيلغان معتبر تجويد كتابيغه قرآن كريم ني تجويد اصوليغه موافق تلاوت قيلماق ^{اويون}
توركستان ده كي سلطان قودا تلمريز نيك احتياج لريني كوز آلدیغه اليپ برادر لر
يميز دين استاذ محمد شاه حبيب الله حاجم خدا بردي كاشغري اوقلي و سعودي
عربستان نيك طائف شهريده كي مهاجر قودا تلمريز دين مشاج الدين مخدوم قولينه
بيراعلي نسخه ني كوروب اوني باستوروشغه بولغان آرزوسيني بيلدورگن ده مشاج -
الدين مخدوم بو عمل خيرغه قوشولوپ الله رضاسيني تاپماق اوچون درحال كتاب ني
تقديم قيلميش دور الله تعالي جزای خير لر بيرسون ، بوندن كين استاذ محمد شاه
عبد القادر داملام مرحوم نيك توركستان ده كوپ فايده سي ^{بئگن} ويك كوپ تارالغان عقايد
ضروريه وعبادات اسلاميه كتاب لريني ايزداب تاپيپ بواج كتاب ني بيوليكنه باستوروش
بلاتيني سعودي عربستان (هميشه الله تعالي نيك تاء بئيد و محافظتي غه مطهر
بولسون) ده اصل خاندان دين اوستون مقام ليق بير خير سيور ذات مكرت -
صفات غه اظهار اتمگنه موفق بولميش دور واو ذات بوكتاب لرني اوزى نيك خاص نغسه
سيغه باستوروش استاذ محمد شاه غه تافچورماق اليه برابراسي ني كتاب ده ويا -
ياشقه لرغه ذكر قيلماسلىق حقيده امر بيرميش دور چونكه بو عمل خير دين قصد وغرض
فقط الله تعالي نيك رضاسي و ثوابيني تاپيش دور ، الله تعالي محسن مخلص ذات
غه خالصا لوجه الله يخشي عمل لر قيلغان قل لر يغه بيرادورغان اجر و ثوابي نيك -
انك يخشي سيني احسان ايلسون عزت اقبال و موفقيتيني دايم و پايدار ايلسون آمين
برادر يميز محمد شاه نيك بونداغ خيرى عمل لر قيلميشي هچ بير تعجب لانا نوليك
ايشا يماس دور چونكه داداسي مرحوم حبيب الله حاجم بيك خير سيور علم و عالم لرغه
محبتي اليه تونولغان معروف بير ذات ايدي - من شاهه اباه فما ظلم -
بو مناسيت اليه حبيب الله حاجم (رحمه الله) نيك حيات تاريخي دين قيسقه
چه بير نيچه اوزومه يازيب مرحوم ني خاطر لاما ق وظيفه ميزني اوتاماك ني لازم كورامن

حبيب الله حاجم نيك آتاسي خدايردى وبياپاسي يعقوب بشراوغلي كاشغرى دور ه
 شرقى توركستان ده كاشغرخ شهرى نيك كمت لردين بولغان آرتوس (آرتيج) نيك ايكساق (۱)
 قيشلاقيده ۱۲۰۲ هجریده دنياغه كيليشدور بون ايكي ياشرغه كيوكن ده داداسي -
 بيله برابر حج فرضيني اوتاماك اوچون مکه مکه غه كيليش دور بولردين اول مکه مکه غه
 هجرت قيليپ كيليب اورون لاشقان تاغاسي (خالي) محمد شاه حاجم غه مهبان بولميش
 لردور ه محمد شاه حاجم اوزون ييللر مکه معظمه ده استقامت قيليپ نهايت مدینه منوره ده
 وفات بولوب حنت اليقيم گورستانیده دفن قيلينغان اخلاق حميده فضيلت وديانت وامانت له
 معروف اولوغ بير ذات دور (رحمه الله رحمة واسعة) محمد شاه حاجم حياتیده بله بوي
 كورماگان ليكدين خدايردى حاجم دين اولغلي حبيب الله اولغول قيليپ بيريب يانیده قويوب
 كمتك ني اوتونميش والتاس قيلمير دور خدا بردى حاجم تاغاسي نيك التماسيني خوسرلين
 بيله قبول قيليپ كوز نوري وسفر رفيقي حبيب الله ني اونيك قاشیده قويوب شرقى توركستان غه
 اوزى يالغوز قايتيب كميته دور (نه قدر زور اخلاص و بويوك فداكارلىق ۱۲۲۲) .

حبيب الله حاجم مکه مکه ده كوندوزلرى تاغاسي نيك تجارى ايشلرغه ياردم قيلور ه
 واقشام لرى مسجد حرام ده فاضل زور عالم لردين علم تحصيل قيلماق بيله مشغول بولميش
 دور محمد شاه حاجم عالم وفاضل بير ذات بولغاچ حبيب الله حاجم ني علم تحصيل غه
 تويغيب قيليپ فضيلت واستقامت اوزرينده بيتيشيشى غه كوپ حريصلىق كورساتميش دور .

محمد شاه حاجم ديانت وامانت وخلق خدمتي ني سويوس بيله معروف زيرك وتمكين ليك
 ومخلص بير ذات بولغاچ توركستان ليق لرچونك كيچيك حاجت وكينكا شلريده اونيك غه -
 مراجعت قيلور ايديلر ه حبيب الله حاجم خواهي علم وفضيلت وامين ليق وخواهي خلق غه
 خدمت سوگي سيده اولوغ تاغاسي محمد شاه حاجم غه حقيه وتاميله وارث بولميش دور .

خواهي غربي وخواهي غربي توركستان دين كيلگن حاجيلر امانت لريني حبيب الله

حاجم ده قوبورلر وتورلوق ده بول بوروق سورالر حبيب الله حاجم اولرنيك امانت لرى نسي

اهتمام بيله ساقلار مشكلاترغه چاره ايزلار بول كورساتور وخدمت لريني قيلور وامانلريني

اوز ايگه لرغه سلامت تانچورور و بونيك همه سيني خالصا لوجه الله قيلور ايدى اويي نيك

(۱) ايكساق (EKSAQ) الله تعالي كوپ بركت احسان قيلغان قيشلاق لردين دور

كوپ زور عالم وفايده ليق ادم لرنيك بيشيكي دور ۱۲۴۵ لرده وفات بولغان وشيخ العلماء
 لقبي ايله معروف ملا اسلام دامام ۱۲۵۴ ده وفات بولغان وكوپ زور عالم لر نيتميشدور كن
 مشهور محمود آخوند دامام بو ايكساق قيشلاقي دين دورلر (رحمه الله)

— صفحه ۲ —

ایشیکي همیشه هیر بیر حاجتند غه اوچوق وایي علیاظم طلبه لری نیک گویا بیر مد رسه سی ایدی .

حبیب الله حاجم مکه مکرمه ده اولانمیش دوروالله تعالی بیر نیچه اغول وقیز وکوپ — لاگان نبیوه لر بیرمیش دور همه لری دادالری غه اوخسته استقامت و اخلاق فاضله اوزرینده . دورلور یو مقدس مملکت نیک خیری اوچون اخلاص بیله خدمت قیلیشده رحمت لیک دادالری نیک بول لرینده یورمکده دورلر .

حبیب الله حاجم ۱۲۱۴ هجری بیل ربیع الاول آیی نیک اون اوچونجی کونیغه توغری کیلادورخان جمعه کونی مکه مکرمه ده بوفانی دنیافه کوزلرینی یومدی ومکه معظمه ده جنه المعلا قبرستانیده دفن قیلیندی الله سبحانه وتعالی اورنینی جنت الفردوس ده آیلسون واوزون حیاتیده قیلغان تورلوك یخشی عمل لرینی قبول ایلاب اوز نزدیکین اجر و ثواب ، مکافات لر بیرون آمین .

حبیب الله حاجم رحمت لیک کولار یوزلوك تاتلیق سوزلوك اخلاق حمیده ایگسی وقار وتمکین لیک و خلتی سورهده غه بیرکوز بیله قارایدورخان بیر ذات ^{مهر} صفات بولغان لیکدین یعنی چونک وزز آدم بولوشته مستحق قیلادورخان صفت لوفه مظهر بولغانی اوچون بوتون تورکستان لیک لر نیک اخلاص واحترام وسوکیلیغه مظهر ایدی وتورکستان لیک لر بو صفت و بو احترام نی اظهار قیلغان اوچون * چونک حبیب الله حاجم * دیب اتارایدیلر .

الله سبحانه وتعالی حبیب الله حاجم غه ودنیادین کتکن بارچه سلمان لوفه رحمت آیلسون . . . آمین .

محمد امین اسلامي
محمد اسلمی

یازیلدی — جده سعودی عربستان ده — دوشنبه کون — اون اوچونجی جمادی الثانیه ۱۴۰۵ هجریه

4/3/ 1985

موافق

ئابدولقادر داموللام =

ئابدولقادر داموللام ، ئۇ ئوقۇقۇز باھى ئەسر
 نىڭ ئەخىرلەرىدا قەشقەر نىڭ شامال تەرى
 پىدە ، زامانلاردىن چوڭ شوھەرت و چوقۇر
 تارىخ قەئىلە بولغان ئارتۇج ناھىيەسىدا
 ئورتەھال دىھقان ئائىلەسىدا ۱۸۸۱/مىلاد
 لەردە دۇنياغا كۆز ئاچقان بىر ئۇلۇغ سىما و بەرھەت
 لىك ذات ئىدى ئابدولقادر داموللام نىڭ توغۇلغا
 ن تارىخى بۇگۈنلە قەدەر بەلگۈلۈك وھ فۇخۇتا بىلەن
 يۈرتىنىڭ زىيالى لەرى ، وھ يازۇچى قەرداشلەر
 تەخمىن بىلەن تارىخ ئۆتۈپ كەلدى ، داموللام بالا
 وقتىدا دىنى ئىلىم ئۆرگۈزۈش بىلەن شوغۇللونۇپ
 بەزى رىوايەت لەردە قرآن فىھىزى قىلغان
 دەيدۇ ، داموللام ئون بەش ياشلەرىدا مەشھۇت
 دىن قەشقەر شەھرىگە كىلىپ خانلىق مەدرىسى
 گە ئۇخشا جاي لەردە ئوقۇپ فۇخۇتا ماللا بولغان
 واختلەرى ۱۹۰۰ لەرگە توغرا كىلىدۇ ، مىلادنىڭ
 بىرىنچى ئۆنلەرىدا بخارى شەھەرگە بارىپ ئۈستۈ
 ئىلىم قاسىل قىلىش بىلەن زور ئالىم بولغان ، ئاندىن
 كىيىن قەشقەرگە قايتىپ مودرىسى بولغان واقت

له رده به زى ئيشان وغه لغه له رسلان ديسه ئىتقات
وئبادت ئوسوليا تو قر ن شله ربولوپ . ئيشان وغه لغه
له رته ره فدين سوي قه ست بولوشه ئالديدا تاشكند
گه كه تله ن . تاشكه نده كوف ئيتبارقا پپ زورر ئولما
له ربله ن هه تئا ئوزى نك بولغا دا ئوقوغان ئوستار
له رى ببله ن بئر ئوروندا بولغان . به زى كتاب له رنى
يازغان . قايتىپ كىلىپ بئر نه چچه بيل ديسه
له رده ربولوپ . ئوز بگستان يولى ببله ن هه جده
بارغان . داماللام فاهايه تته چونك خزىه ت له رنى
وده ئوز ملك سه به روده ساياهه ت له رنى . ويه نكي
ئوسولانا چقان مه دريس له رنى . وه يازغان كتاب له رنى
وده ديسه سوگوله رنى وه بيشم به روده ركسين . وه يازغان
كتابله رنى باستوروش . وه فوتن ياركنه ساياهه ت
له رنى . وه هه جته بارىش بولدا ئوزال قازان ساياهه
لرى وه ئوندىكى خزىه ت له رنى وه نه ربه ئالميدا
ميسر وه هيجاز ئالم له رى ببله ن قىلغان سوهبه ت
له رنى هازرقى نه سرنك بىلكىنى ئون له ريدا قىلغان
داموللام 1980 نه ترا پدا قه شقه رته قازى بولغان
ببله ن شه ريئه ت شله رنى قورئانله وه هه ريس
گه موافق قىلىش گه كوف نه يره ت قىلىش ببله ن .

يورقي وه ملتن نيك پارلاق هاياتني وه تر نيك شلمهي
 وه شجتماي وه شقتسمادي خو جالقييني تر شنگه ن
 تر نيك تر چون قاتشق غه يره ت قلمش لازم د يگه ن
 وه بر تر غولوق ينتم مسكن نا جنر تر ووق نامرات كه مبه -
 غه ل كشتله رفي يوله تني وه ته ر بسيه ت قلمش
 ني واجب د يگه ن بيله ن بارابه ر تر نيك تر چون جيدي
 چالستقان . وه په ليوانله رچه ته ده م نالغان نه كسي
 شتبارات له رفي كوزگه شلمغان . توري نيك نه زير
 يورقي وه تر لوغ ملتن وه د يينه نه نه نه له رينه جاري
 قلمش بيله ن تر دين شلم يولي بيله ن تادم يتشتر روش
 نه شيتلدي . هه تماچه ت نه ل دين بولغان . دين وه نه
 قميده اوغري له ريني يورق تر تن تر چون تر له رنيك قاراشچوق
 كاپا وه سيستق تر وده له رني بوزوپ تاشلدي . بوملك
 بلان وه نه ن ساتقوج وه ييرتقوج ومجدان سينفا .
 له ر داموللام نيك پيسگه توشدي . داموللام نيك تر يدي
 تادم يوق په ينني به لگوله ب تر وپ شمان ستر مؤزون
 نه همه تگه 300 سه ر كوموش . وه ناغرهايا تيبگه ته
 فه ده ر روي راسخوت ته ميئاتني برشني وه ده سه بلان
 داموللام يالغوز قالغان كچه سه فورسه تدين بائد بلينپ

1983 نېچى بېلى ئۇ تىياز وقتىدە پېرىم كېچە دىن كېيىن يېتتە
يە رگە پىچاق ئۈرۈپ ئۆلتۈردى . داموللام نىڭ وفاقى ^{بىلەن}
بىز مىللىت گە ناھايەت قايغۇلۇق وە ھە سىرت لىك بولۇشى
چەت ئەل مىسرى ھىندىستان گە ئوخشاش جايىلە رگە زىتتە لە ر ئۆزۈ
ماتالە وە مەرسىيە لە ر يازدى . يورتىمىز دىكى ئانا لە ر بۇگۈنلە
قەدە داموللام دەك يانا بېرى تۇغمىدى . وە ئوغۇشقا كۆز يىتىر
يە تەمدى . بۇگۈن بىز مىللىت ئالتمىش ئىككى يىلنى ئۆتكۈزۈدۇق
يورتىمىز نىڭ وزىيىتى تۈرلى پالاكەت لە رگە ئۆزگە ر دى
بىز ياتقا دىن چىقالدۇق . داموللام نىڭ ياققان چىراغى
ئۇچىگە ن بولسىمۇ ئۇنى كۆتۈرۈپ يورالمىدۇق . داموللام
نىڭ قالدۇرۇپ كەتكەن ئىزلەرى تۈبە ندىكى كىتاب لە ر
ئىقتىدار زورىيە ئىبادەت ئىسلامىيە مۇفتاھول ئەدەپ
مىزانول ھىساب ھەيۋە النخو ^{ئە رىچە} جاواھىرول شىقان ئە رىچە
دېاشقا يازۇلە ردىن ئىبارت . بۇ قوللار سىڭىزدىكى تە جويد
تۈركى ئۇچىراغ لە ر نىڭ بېرى بولۇشى بىلەن مۇناسىبەت دىن
فايدالىنىپ داموللام كىم ؟ دېگە نلگە قىسقا ئىزاھات
بە ر دۇق . داموللام گە پىچاق توشكەن ۋاقتىدا بىز ^{بىلەن}
ئىككىنچى دىن ۋىللىت وۋە تەن دەن ئۇمىد ئۆزۈمىدى
دېمىك توغرا . ئۇنداغ بولغاندا بىز مۇ ئۇمىد ئۆزۈمىزە يىتىر

بو کتاب فی ثابذ ولقادر د اہوللام ۱۹۱۲ ہجری میں قازان
 شہہ خریدہ باشتوروشدا تورکستان موسولمان
 لہ ری نلک حاجہ تملہ قاراپ لڑلہ نلک قورٹان کہ ریم
 فی تہ چود بلہ ن ساق سالامت لڑقوشسن کونلہ ن
 ہازبر کا شغرا توج لوق مہ رھرم مہ بسوللا حاجم
 خودایہ ردی نلک لڑغلی مہ مہ مہ د شاہ . سو لڑ
 تہ رہبستان تائب شہ رہب دہ باشا بدیغان ہوجا
 جبر منہاج سد بن مہ خدم نا سراپ ساقلغان تہ ملی
 ز سفہ سنہ مہ رھت تلشقا مؤففہ ق پلور پ
 لڑ نلک غا یاخشن دو نا قلش بلہ ن کتابن قایتدین
 باشتوروشن قاشہ تہ بسوسدا بولدی ،

قارندان موهہ مہ مہ ت شاہ سو لڑدی تہ رہبستا
 وہ تہ ندائش لہ ریدن بر یازمل کشیدن بو کتاب نلک
 باشتوروشن چقمہسن بریشسن سوریدی لڑکششی
 لڑزی نلک نامسن دنما سلنک شہ رقی بلہ ن قبول
 قلشقا تا یوغہ بیرسہ ت شمشقا قلغان خاراجہ ت
 فی ماللا نلک یولینغا توففہ قلش سنیدی ،

بیز نا لادین بوکشنگہ مہ د سیز یاخشلیق تملہ بیز
 ماللا برکششی گہ دا نلک لڑزہ ت وہ خو جالمق بہ شو
 وہ لڑمہ سن لڑزوق ^{تلغون} نامین = مہ قاسم امین ۱۴۵۳

شہید الاسلام

الشیخ عبدالقادر ابن عبدالوارث حضرت لری نیک دین اور چون قلعان
خدمت لری، تالیف لری حقنہ قسقہ بر سوز :

مبارک دینی مرتبہ خدمتی دا شہید بولغان ذات لری نیک دین ،
عبدالقادر د اسلام رحمة اللہ علیہ حضرت لری دور لری . جو مجاہد اکبر نیک
ہیات لری ، مسلمانہ تعلیم - تربیہ بلان غنیہ چیکلا نیک قالامدین .
مہم مسئلہ حقنہ قسقہ بر بوساغم اتر شلوق ، شیرین جملہ لری
تحریر قلیغان رسالہ لری کوب دور . بو ذات نیک شہادت لری دین کین
دین قریندش لری - مسلمانہ ، بو اثر لری کوز قار او غنیہ یک اسراب ،
زمان نیک آفات لری دین ساقلاب کبلد لری .

بویوت ، استاذ زاده فر منهاج الای محمدوم نیک کتب خانہ خدمتین
ادنا ب تورگان - مندوق - لری دین ، تجوید ترکی ، دین نیک بر اثر لری
تا بیلدی . بو رسالہ سلمان قریندش لری نیک آرزو قلیغان مادہ
لری نیک اصل بولغان اور جو ، نیک دین طبع قلیب تار ما تلغی اور جو خدمت
اجازت لری اسلام . و فر دیشم محمد شاه افتدیغ با ستوروش ایچون بار دیم .
د اسلام رحمتی ، رسول اللہ افند نیک : « اذا مات ابن آدم ،
لا ینقطع عملہ من ثلاث : صدقة جاریة ، و علم نافع ،
ینتفع به ، و اول صالح یدعولہ » دگیان حدیث شریف

لری نیک مغلوبی: اگر آدم بالاسی ادلسا، اولگاندین کین هم اوزدولماسدین
 باریب تورادورغان ثواب لراوج دور. برنجی سی، انس نیک ترکی
 وقتی دا اجر قلیب توبغان صدقات - خیرات - لری. ایلکینجی سی،
 انسانیت غه بالخاصه مسلمانلرغه فائده لیک علم (کسب - هنرم شامل دور)
 اولگاتیب حتی یازیب کالدورغان بولسا. اولجوبنجی سی: صالح فرزند
 لری نیک رحمت و مغفرت سوراب قلیغان دعا لری دور.

د اسلام حیاتلیغی ده خدمت اسلام نی قلیب توروب شهید بولدیله، یازغان
 کتاب در سال لری هم وفات ایدین کین مسلمانلرغه خدمت قلیب توروش
 بلله، معلوم نیک آرازرده بولمغانینی بلیندورمای تورادور. بو بولسا
 حدیث شریف کورساتکان بولدی هماغانلری، حقیقی امت لیکلرینی هر وقت
 شاهدی دور.

استاذیننی بیایدورغان، اخصوس بیایدورغان آسیا مسلمانی بوق دیسام مبالغه
 قلیغان بولماسون. بو ذات نیک کالدورغان اثرلرینی قیته طبع بولمغانیغه همت
 قلیغوجی ذات لرهم دور اجرغه لایق بولغانلرینی تقدیرلاب، حفه رب العزة عنایتی
 دین لردوم بولماسلیق لرینی بیولماک واجبی مز بولغانینی اعتراف ایتیک بلله مقدما تشکر
 لریز و مسلم قرنداش لریز نیک مغلوبیت بیرون تحیات لرینی سومان.

یعقوب خوجا

۱۰ جنوری ۱۹۰۴ هـ الطائف

القول